

Με το μαγικό χαλί...

... ταξιδεύουμε στην ΚΡΗΤΗ!

Έλα κι εσύ μαζί μας! Θα περάσουμε ωραία!

Α΄ Τεύχος

Φύγαμε για Κρήτη!

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΟΜΟΡΦΙΕΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

1. Στη μέση της θάλασσας.
2. Ψηλά... ως τον ουρανό!
3. Βόλτα με τους παππούδες.
4. Ιστορίες κοντά στη φωτιά.

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΠΕΤΑΜΕ ΠΙΣΩ ΣΤΑ ΠΑΛΙΑ

5. Με πέτρες και ξύλα.
6. Στα χρόνια του Μίνωα.
 - 6.1. Τα πρώτα παλάτια.
 - 6.2. Γραφές γεμάτες μυστικά.
 - 6.3. Τα δεύτερα παλάτια.
7. Το ηφαίστειο ξύπνησε!

ΜΕΡΟΣ Γ΄: ΤΟΤΕ ΠΟΥ ΟΙ ΓΕΙΤΟΝΕΣ ΗΘΕΛΑΝ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

8. Οι Δωριείς.
9. Οι Ρωμαίοι.
10. Οι Άραβες.
11. Οι Βενετοί.
12. Ο μακρύς πόλεμος με τους Τούρκους.
13. Ανεξαρτησία της Κρήτης.
14. Δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος. Η μάχη της Κρήτης.

ΜΕΡΟΣ Δ΄: ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΑ

15. Σύγχρονη εποχή.

Αποχαιρετιστήριο γεύμα

Γεια σας, με λένε Βαρβάρα και μ' αρέσουν πολύ τα ταξίδια. Αυτή είναι η παρέα μου!

Γεια σας! Είμαι ο Νίκος. Εδώ πάνω είναι φανταστικά!

Ζήτω! Καταπληκτική βόλτα! Εγώ είμαι ο Γιώργος.

Εγώ είμαι η Μάρω! Πω πω,! Περνάμε απίθανα! **Ελάτε και σεις μαζί μας!!!**

1. Στη μέση της θάλασσας.

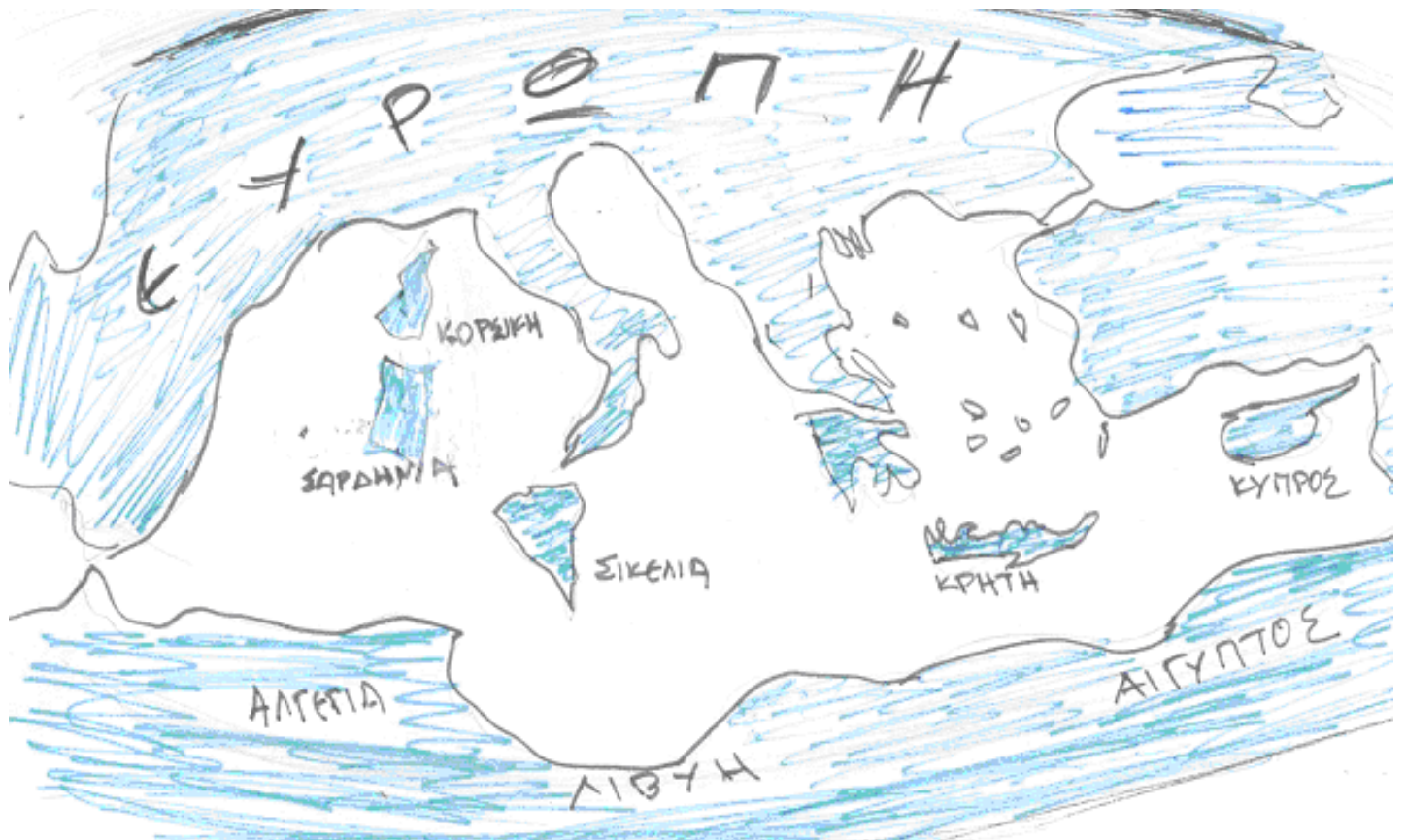
- Ποιο είναι αυτό το νησί;
- Η **Κρήτη!**

- Και το μικρό νησάκι στα νότια;
- Η Γάδος, το νοτιότερο σημείο της Ευρώπης.

- Πολύ όμορφο νησί, στη μέση - μέση της θάλασσας!
- Στην Κρήτη συναντήθηκαν διάφοροι πολιτισμοί και διαφορετικοί άνθρωποι.

- Αλήθεια; Θέλω να το γνωρίσω το νησί. Θέλω να μάθω την ιστορία του! **Πάμε!**

Πού βρίσκεται η Κρήτη;

Η Κρήτη είναι το μεγαλύτερο νησί της Ελλάδας και βρίσκεται στη Μεσόγειο θάλασσα. Είναι το πέμπτο σε έκταση νησί της Μεσογείου, μετά τη Σικελία, τη Σαρδηνία, την Κύπρο και την Κορσική.

**Ποια είναι η έκταση και ο πληθυσμός της Κρήτης;
Ποιες θάλασσες (πελάγη) τη βρέχουν γύρω-γύρω;**

Η Κρήτη έχει έκταση 8.335 τ.χλμ. και σχήμα στενόμακρο. Στα βόρεια βρέχεται από το Κρητικό πέλαγος, στα νότια από το Λιβυκό πέλαγος, στα δυτικά από το Μυρτιώ πέλαγος και στα ανατολικά από το Καρπάθιο πέλαγος.

Βάλε στη σειρά τα ονόματα των θαλασσών γύρω από την Κρήτη

ΚΡΗΤΙΚΟΣ ΙΧΝΗΛΑΤΗΣ

ΤΟ ΚΡΙ ΚΡΙ

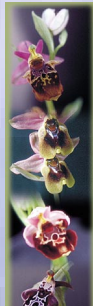

ΑΓΡΙΟΓΑΤΑ ή ΦΟΥΡΟΓΑΤΟΣ

ΔΙΚΤΑΜΟ ή ΕΡΩΝΤΑΣ

ΟΡΧΙΔΕΕΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
Η ΜΕΛΙΣΣΑΚΙΑ

ΤΟ ΚΡΙΝΑΚΙ ΤΗΣ
ΘΑΛΑΣΣΑΣ

2: Ψηλά... ως τον ουρανό!

Τίμιος Σταυρός
Κορυφή Ψηλορείτη
Υψόμετρο 2.456 μέτρα

Τα βουνά

Η Κρήτη έχει ψηλά βουνά. Τα πιο γνωστά είναι: Ο **Ψηλορείτης** ή αλλιώς Ίδη, τα **Λευκά Όρη** ή αλλιώς Μαδάρες, το όρος **Δίκτη** ή αλλιώς Λασιθιώτικα βουνά και τα **Ταλλαία Όρη**.

φαράγγι Σαμαριάς

Μια δοκιμασία!

Το φαράγγι της Σαμαριάς έχει μήκος 18 χλμ. και για να το περάσει κάποιος με τα πόδια χρειάζεται περίπου 7 ώρες. Στις πλαγιές του φυτρώνουν δάση από κυπαρίσσια. Υπάρχουν πλατάνια και πηγές.

Τα οροπέδια

Υπάρχει το οροπέδιο της Νίδας στον Ψηλορείτη, τα οροπέδια Ομαλού και Ασκύφου στα Λευκά όρη, το οροπέδιο Λασιθίου και άλλα μικρότερα. Το χειμώνα στα οροπέδια μαζεύονται πολλά νερά.

Τα φαράγγια

Τα περισσότερα φαράγγια της Κρήτης διασχίζουν κάθετα το νησί και καταλήγουν κοντά στη θάλασσα. Το Φαράγγι της Σαμαριάς είναι γνωστό σε όλο τον κόσμο. Υπάρχουν ακόμα το φαράγγι της Ίμπρου κοντά στη Χώρα Σφακίων, το φαράγγι Κοτσυφού και το Κουρταλιώτικο φαράγγι στο Ρέθυμνο.

Η Γαύδος

Το νοτιότερο νησάκι της Ευρώπης
-Βρες λίγες πληροφορίες για τη Γαύδο

- Μήπως ξέρεις τι είναι το «οροπέδιο»;

Σπήλαια θεών και ηρώων

Υπάρχουν περισσότερα από 2.000 σπήλαια στο νησί. Περισσότερο γνωστά είναι το Δικταίο Άντρο στο οροπέδιο Λασιθίου και το Ιδαίο Άντρο στον Ψηλορείτη. Κατά τη μυθολογία, ο Δίας γεννήθηκε στο πρώτο και μεγάλωσε στο δεύτερο. Σημαντικά είναι ακόμα το σπήλαιο του Μελιδονίου και το σπήλαιο Σφεντόνη κοντά στην αρχαία Αξό, ένα από τα πιο όμορφα σπήλαια στην Κρήτη.

Πεδιάδες

Στην Κρήτη δεν υπάρχουν μεγάλες πεδιάδες. Υπάρχουν μικρές, όπως η πεδιάδα της Μεσσαράς στη νότια πλευρά της κεντρικής Κρήτης. Υπάρχουν ακόμα οι πεδιάδες Κισσάμου, Αποκορώνου, Αγίου Βασιλείου και Ιεράπετρας. Παλαιότερα καλλιεργούνταν σιτηρά, ενώ σήμερα κηπευτικά και ελαιώνες.

Φημισμένα είναι τα κρητικά πορτοκάλια στα Χανιά, στο Ηράκλειο (στη Φόδελε)

Το νησί Χρυσή

Το νησί αυτό λέγεται Χρυσή

γιατί η άμμος του αποτελείται από σπασμένα όστρακα που αντανακλούν τον ήλιο και μοιάζουν χρυσά. Το καλοκαίρι είναι γεμάτο κόσμο.

-Ξέρεις ποια άλλα πράγματα είναι χρυσά ή χρυσαφένια; Σου αρέσουν;

Το κλίμα

Η Κρήτη έχει κλίμα μεσογειακό. Ήπιος χειμώνας και δροσερό καλοκαίρι. Το χειμώνα υπάρχουν αρκετές βροχές και στα ορεινά πέφτουν χιόνια. Το καλοκαίρι οι βροχές είναι σπάνιες. Τους ζεστούς καλοκαιρινούς μήνες τα μελτέμια φέρνουν δροσιά στην Κρήτη και κάνουν το κλίμα πιο ευχάριστο. Πολλές φορές τα βουνά δημιουργούν διαφορετικό καιρό στο βόρειο και το νότιο τμήμα του νησιού.

-Μήπως ξέρεις τι είναι τα «μελτέμια»;

ΓΡΑΨΕ ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΔΙΠΛΑ ΣΤΟΥΣ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

ΒΟΥΝΑ

1. Ψηλορείτης
2. Λευκά όρη
3. Δίκη
4. Ταλλαία όρη

ΟΡΟΠΕΔΙΑ

5. Ομαλού
6. Ασκύφου
7. Λασιθίου

ΦΑΡΑΓΓΙΑ

8. Σαμαριάς
9. Ίμπρου
10. Κουρταλιώτη
11. Κοτσουφού

ΣΠΗΛΑΙΑ

12. Ιδαίον άντρον
13. Δικταίον άντρον
14. Σφεντόνη
15. Μελιδονίου

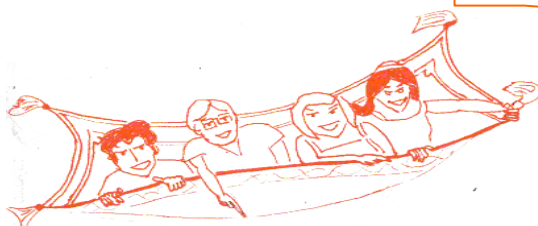
ΠΕΔΙΑΔΕΣ

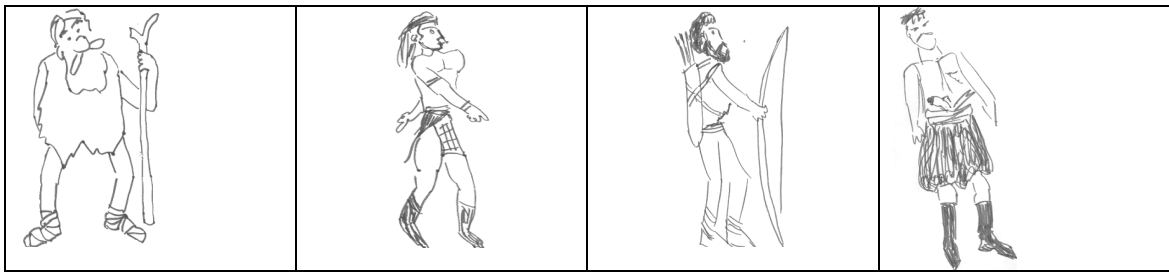
16. Μεσσαράς
17. Κισσάμου
18. Ιεράπετρας

-Διάλεξε ένα Σπήλαιο της Κρήτης και μάθε για την ιστορία του!

Η εκδρομή μας είναι
καταπληκτική!!

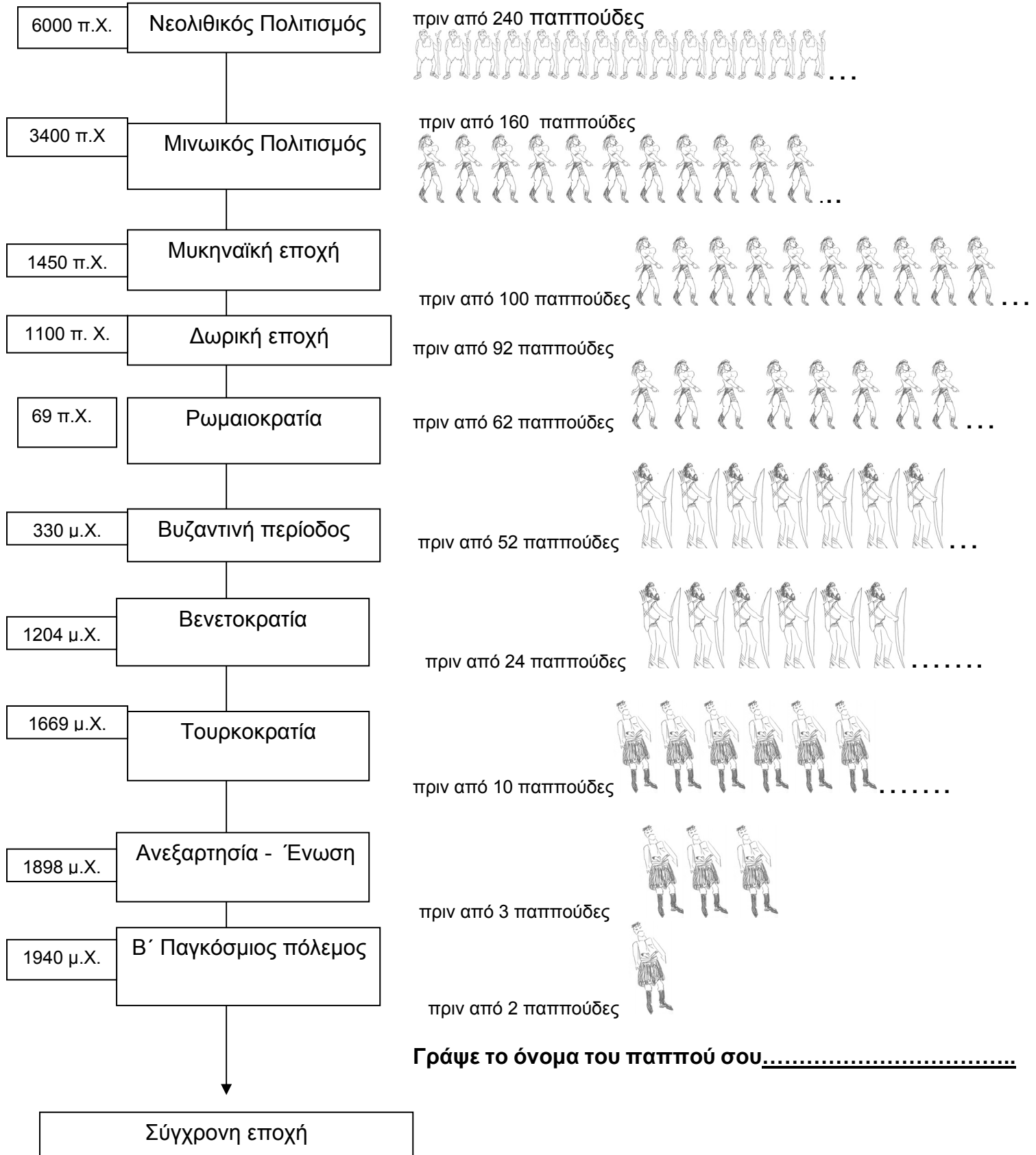
Ω!! Τι ωραίο μέρος!!

3: Βόλτα με τους παππούδες

Μέτρα 3 παππούδες κάθε εκατό χρόνια

Γράψε το όνομα του παππού σου.....

Οι σημερινοί κάτοικοι της Κρήτης ανήκουν στο μεσογειακό τύπο ανθρώπου. Τραγουδούν ριζίτικα και μαντινάδες με τη λύρα και χορεύουν πεντοζάλη, σούστα, συρτό και μαλεβιζιώτη. Μερικοί άντρες φορούν ακόμα το κεφαλομάντηλο και τα στιβάνια της παραδοσιακής φορεσιάς. Οι γυναίκες ακόμα φτιάχνουν όμορφα κεντήματα και υφαντά.

Οι Κρητικοί είναι γνωστοί για τη φιλοξενία τους. Καλλιεργούν περιβόλια, ελαιώνες και αμπελώνες. Παράγουν καλό λάδι, πορτοκάλια, κρασί και την τσικουδιά που είναι το φημισμένο κρητικό ποτό.

Ένα κρητικό μαχαίρι με μαντινάδα

-Υπολόγισε τους παππούδες και βρες πόσα χρόνια κράτησε η Βενετοκρατία στην Κρήτη.

4. Ιστορίες κοντά στη φωτιά.

Η ιστορία που είπε η Μάρω

Η Ευρώπη ήταν κόρη του βασιλιά Αγήνορα από τη Συρία. Ο Δίας την ερωτεύθηκε, μεταμορφώθηκε σε ταύρο, την έκλεψε και τη μετέφερε στην Κρήτη. Μαζί της απέκτησε τρεις γιους: Το Μίνωα, το Ραδάμανθυ και το Σαρπηδόνα. Ο Μίνωας, όταν μεγάλωσε, έγινε βασιλιάς της Κρήτης.

Έτσι, από τα πολύ παλιά χρόνια οι Κρητικοί τιμούσαν την Ευρώπη, που ήταν η μητέρα του βασιλιά τους και αργότερα, έδωσε το όνομά της στην ευρωπαϊκή ήπειρο.

Η ιστορία που είπε ο Νίκος

Κάποτε υπήρχε ένας μεγάλος εφευρέτης και καλλιτέχνης που όλοι θαύμαζαν. Το όνομά του ήταν Δαίδαλος. Ο Μίνωας τον κάλεσε στην Κνωσό και έφτιαξε το παλάτι, το Λαβύρινθο και ακόμα αγάλματα, ναούς και λουτρά. Όμως, όταν ήρθε η ώρα να φύγει, ο Μίνωας για να μην τον χάσει, τον φυλάκισε μαζί με το γιο του Ίκαρο.

Τότε ο Δαίδαλος κατασκεύασε φτερά και έφυγε μαζί με το γιο του από την Κρήτη. Ο Ίκαρος, όμως, δεν άκουσε τις συμβουλές του πατέρα του, που του έλεγε να μην πετάξει ψηλά προς τον ήλιο. Έτσι, έλιωσαν τα φτερά του, έπεσε και σκοτώθηκε. Ο Δαίδαλος κατέβηκε και τον έθαψε στο νησί που σήμερα ονομάζεται Ικαρία. Έπειτα έφυγε και πήγε μακριά στο νησί της Σικελίας.

Η ιστορία που είπε ο Γιώργος

Οι Αθηναίοι κάποτε, από ζήλια, σκότωσαν το γιο του Μίνωα, γιατί είχε νικήσει στους αγώνες. Ο Μίνωας τότε τους νίκησε στον πόλεμο και τους υποχρέωσε να στέλνουν κάθε χρόνο επτά νέους και επτά νέες στην Κρήτη. Εκεί τους έβαζε στο Λαβύρινθο, όπου κατοικούσε ο Μινώταυρος, και κανείς δεν ξανάβγαινε ζωντανός. Όμως, ο ήρωας Θησέας αποφάσισε να πάει την τρίτη χρονιά μαζί με τους υπόλοιπους νέους, θέλοντας να σκοτώσει το Μινώταυρο. Όταν έφθασε στην Κρήτη, τον ερωτεύτηκε η κόρη του Μίνωα, η Αριάδνη. Εκείνη τον βοήθησε, του έδωσε ένα κοφτερό σπαθί κι ένα κουβάρι (το μίτο) για να μπορέσει να βγει από το Λαβύρινθο.

Ο Θησέας μπήκε στο λαβύρινθο, σκότωσε το Μινώταυρο και όλοι, μαζί με την Αριάδνη, πήραν το δρόμο της επιστροφής χαρούμενοι που μπόρεσαν να απαλλάξουν την πατρίδα τους απ' το βαρύ αυτό φόρο του Μίνωα.

Η ιστορία που είπε η Βαρβάρα

Ποια ιστορία είπε; Για φαντάσου την και γράψτην.

.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Διάβασε στην τάξη ένα αρχαίο μύθο

5. Με πέτρες και ξύλα

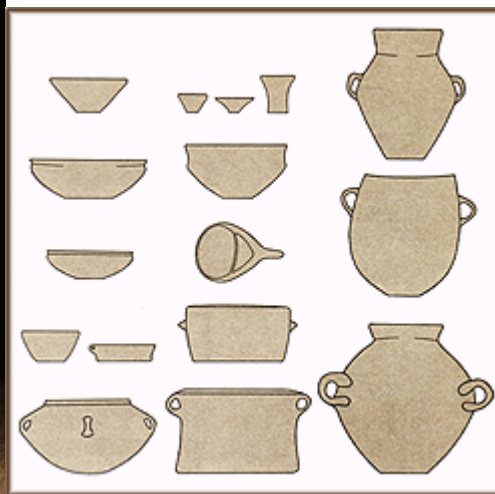
Πριν από 240 παππούδες οι άνθρωποι ήταν γεωργοί.
Κατοικούσαν σε σπηλιές ή σε σπίτια που ήταν
φτιαγμένα με πέτρες και ξύλα.

Τα εργαλεία τους ήταν φτιαγμένα από πέτρες, κόκαλα και ξύλα.

Προσπάθησε να δέσεις ξύλο με πέτρα.
Φτιάξε ένα εργαλείο και φέρτο στην τάξη.

Έχουν βρεθεί πήλινα δοχεία , αλλά και αγαλματάκια που χρησιμοποιούσαν σε θρησκευτικές γιορτές.

**Μπορείς να φτιάξεις και εσύ ένα πήλινο
αγαλματάκι και να το φέρεις στην τάξη**

Προς το τέλος αυτής της εποχής οι Κρήτες έκαναν εμπόριο με τις Κυκλάδες, την Αίγυπτο και την Ανατολή.

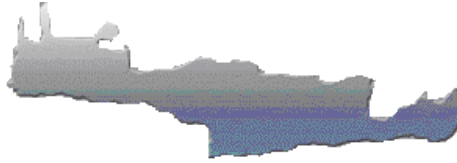
**Δείξε στο χάρτη τα μέρη αυτά. Τι έχεις ακούσει για την Αίγυπτο;
Βρες και άλλες πληροφορίες για τη χώρα αυτή.**

6.1. ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΜΙΝΩΑ - Τα πρώτα παλάτια

Μινωικός Πολιτισμός

Πριν από 160 παππούδες άκμασε στην Κρήτη ο Μινωικός πολιτισμός, ένας από τους πρώτους σπουδαίους πολιτισμούς στην Ευρώπη. Ο πολιτισμός αυτός ανέπτυξε τη ναυτιλία, μέσω της οποίας γινόταν το εμπόριο με την Κύπρο, την Αίγυπτο και άλλες χώρες της Ανατολής.

Ψάξε πληροφορίες για την Κύπρο και συζήτησέ τις στην τάξη σου.

Κνωσός, Φαιστός, Μάλια και Ζάκρος

 <p>Κνωσός</p>	 <p>Φαιστός</p>
 <p>Μάλια</p>	 <p>Ζάκρος</p>

Οι άνθρωποι εκείνης της εποχής δημιούργησαν τις πρώτες πόλεις και έχτισαν παλάτια που διατηρούνται ως τις μέρες μας.

Μυθικές διηγήσεις των αρχαίων Ελλήνων και Ρωμαίων μιλούν για ένα δυνατό Βασιλιά, το Μίνωα, γιο και μαθητή του Δία. Η χώρα του Μίνωα είχε εκατό πόλεις. Η Κνωσός ήταν η πιο μεγάλη απ' αυτές.

Πώς ήταν τα παλάτια; Περιέγραψέ τα. Θα ήθελες να επισκεφθείς κάποιο από αυτά;

Ανάκτορο Κνωσού

Το παλάτι της Κνωσού έμοιαζε με μικρή πόλη. Είχε δρόμους, πλατείες, ναούς, θέατρο, πάρκα και αίθουσες ψυχαγωγίας. Υπήρχαν διαμερίσματα για το βασιλιά και τη βασίλισσα, μεγάλες τραπεζαρίες και αποθήκες με δοχεία και πιθάρια όπου έβαζαν τα αγροτικά προϊόντα. Γύρω από το παλάτι υπήρχαν ελαιοτριβεία, υφαντουργεία, βαφεία, χρυσοχοεία και χαλκουργεία.

Τα σπίτια της εποχής ήταν φτιαγμένα από πέτρες και πηλό.

Οι περισσότεροι δούλευαν στα χωράφια

Καλλιεργούσαν ελιές αμπέλια και σιτηρά. Πολλοί ασχολούνταν με την κτηνοτροφία.

Σήμερα ασχολούνται οι άνθρωποι με αυτά;

Πολλοί έκαναν εμπόριο.

Τα κρητικά καράβια μετέφεραν λάδι, κρασί, σιτάρι και αγγεία σε όλη την ανατολική μεσόγειο. Αγόραζαν χαλκό και άλλα μέταλλα.

Τι μεταφέρουν τα καράβια σήμερα;

Οι Μινωίτες γιόρταζαν όλοι μαζί, άντρες και γυναίκες. Οι γυναίκες έπαιρναν μέρος στις γιορτές, τα αγωνίσματα και το κυνήγι. Χτένιζαν τα μαλλιά τους, βάφονταν και φορούσαν όμορφα κοσμήματα και φορέματα

Εμείς πώς γιορτάζουμε; Τι κάνουμε όταν γιορτάζουμε;

Γιορτές

Οι άνθρωποι λάτρευαν τη μητέρα Φύση. Την παρακαλούσαν για καλή σοδειά και της πρόσφεραν διπλούς πέλεκεις και μικρά ειδώλια

Παιγνίδια με ταύρους

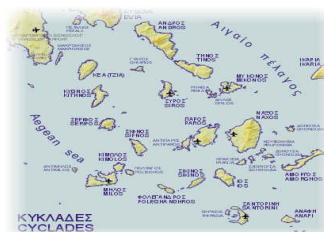

Μεγάλο πανηγύρι που έμοιαζε με τις σημερινές ταυρομαχίες. Νέοι και νέες έκαναν ακροβατικά πάνω σε ταύρους.

Σήμερα πού γίνονται τέτοιες ταυρομαχίες;

**Μπορείς να βρεις κι άλλες πληροφορίες για τα σπίτια των Μινωιτών;
Πώς ήταν τα σπίτια της εποχής αυτής; Πώς είναι τα σημερινά σπίτια;**

Ο Μίνωας με τα πλοία του κυριαρχούσε στη θάλασσα. Οι πειρατές δεν τολμούσαν να πλησιάσουν και γι' αυτό οι Μινωικές πόλεις δεν είχαν τείχη.

Πολλοί Μινωίτες κατοικούν στις Κυκλάδες και ιδρύουν αποικίες. Τις αποικίες αυτές τις ονόμαζαν **Μινώες** και βοηθούσαν στην ανάπτυξη του εμπορίου και της οικονομίας.

6.2. ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΜΙΝΩΑ – Γραφές γεμάτες μυστικά

Οι Κρήτες έμαθαν από τους Αιγυπτίους την επεξεργασία του λίθου και δημιούργησαν λίθινα αγγεία. Έργα μικροτεχνίας, αργυροχοΐας, χαλκοτεχνικής, κοσμήματα γυναικεία και ανδρικά και σφραγίδες μας δείχνουν πως πρόκειται για έναν αναπτυγμένο πολιτισμό.

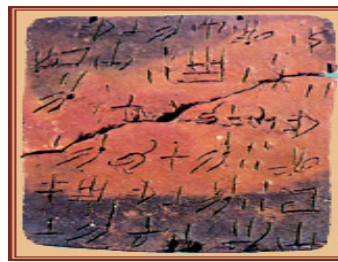
Ο δίσκος της Φαιστού:

Αποτύπωση γραμμάτων με σφραγίδες. Μια πρώτη μορφή τυπογραφίας.
Οι Κρήτες πρώτοι από τους Έλληνες χρησιμοποίησαν τη γραφή. Η πρώτη γραφή ήταν σχέδια με αντικείμενα που έδειχναν λέξεις. Έτσι σχημάτιζαν φράσεις. Τέτοιου είδους γραφή μπορούμε να δούμε στο Δίσκο της Φαιστού.

Η Γραμμική Α

Αργότερα, οι Μινωίτες χρησιμοποίησαν ένα άλλο είδος γραφής με γραμμές, που ονομάστηκε Γραμμική Α. Η Γραμμική Α έχει εβδομήντα διαφορετικούς χαρακτήρες.
Οι γραφές αυτές δεν έχουν ακόμα διαβαστεί.

πινακίδα σε Γραμμική Α

Γράψε το όνομά σου σε μια δική σου μυστική γραφή!

Η πρώτη καταστροφή:

Γύρω στα 1700 π.Χ. καταστράφηκαν ολοκληρωτικά τα παλάτια. Κάποια φυσική καταστροφή ή άλλη αιτία διακόπτει την πρόοδο του Μινωικού πολιτισμού. Αυτό είναι όμως προσωρινό. Παρακάτω θα δούμε ότι τα ανάκτορα ξανακτίστηκαν γρήγορα και ο Μινωικός πολιτισμός συνέχισε να προοδεύει πιο πλούσιος και δυνατός.

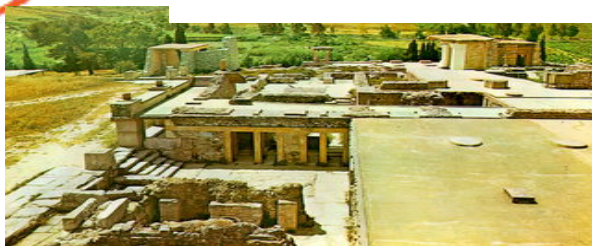
-Τι ήταν οι σφραγίδες; Μπορείς να βρεις μερικές φωτογραφίες;

6.3. ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΜΙΝΩΑ –Τα δεύτερα παλάτια

Ο Μινωικός πολιτισμός δε σταματά με την καταστροφή. Η ναυτική δραστηριότητα, οι αποικίες και το εμπόριο συνεχίζονται. Οι πόλεις ξανακτίζονται πιο δυνατές και τα ανάκτορα πιο μεγάλα.

Πω πω! Σωστός
λαβύρινθος το
παλάτι της
Κνωσού!

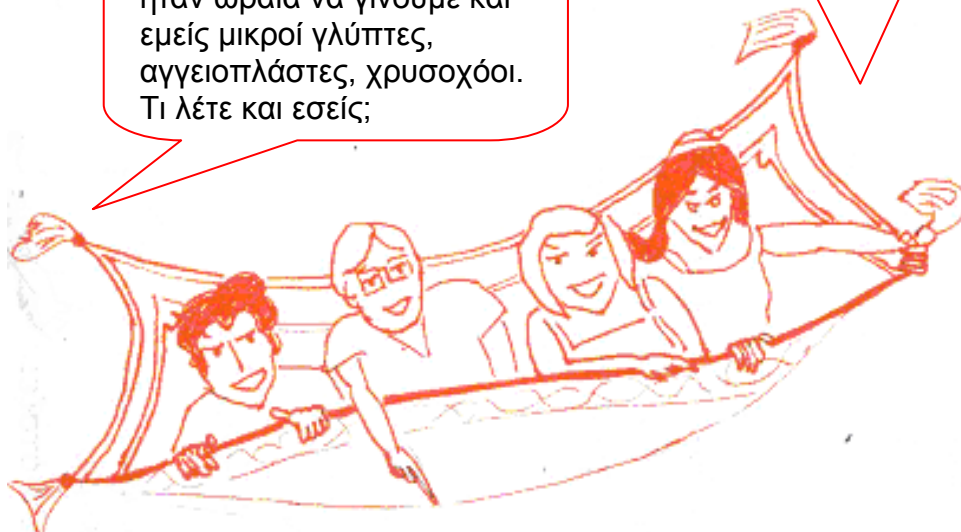
Το ανάκτορο της Κνωσού κάλυπτε έκταση
22.000 τ.μ., είχε τρεις ή τέσσερις ορόφους
και 1.400 περίπου δωμάτια.

Στα ορεινά οι κάτοικοι ήταν γεωργοί και κτηνοτρόφοι. Στα παράλια ήταν ναυτικοί και έμποροι. Στις πόλεις κοντά στα ανάκτορα υπήρχαν ζωγράφοι, γλύπτες, χρυσοχόοι, αγγειοπλάστες, ξυλουργοί και τυπογράφοι.

Παιδιά, νομίζω πως θα
ήταν ωραία να γίνουμε και
εμείς μικροί γλύπτες,
αγγειοπλάστες, χρυσοχόοι.
Τι λέτε και εσείς;

Ωραία ιδέα!
Ξεκινάμε λοιπόν...

Τι έκαναν οι ζωγράφοι;

Με έντονα χρώματα ζωγράφιζαν σκηνές από την καθημερινή ζωή και στόλιζαν τους τοίχους!

Τι έκαναν οι γλύπτες;

Δημιουργούσαν αγάλματα σε πέτρα και πηλό για διακόσμηση ή προσφορά στους θεούς.

Τι έκαναν οι χρυσοχόοι;

Δημιουργούσαν κοσμήματα, στολίδια για αφιερώματα ή καλλωπισμό.

Τι έκαναν οι αγγειοπλάστες;

Κατασκεύαζαν πιθάρια και κάθε τύπου δοχεία και εργαλεία

Τι έκαναν οι τυπογράφοι ;

Κατασκεύαζαν σφραγίδες και έγραφαν σε πήλινες πλάκες και πέτρες

Νέα Γραφή

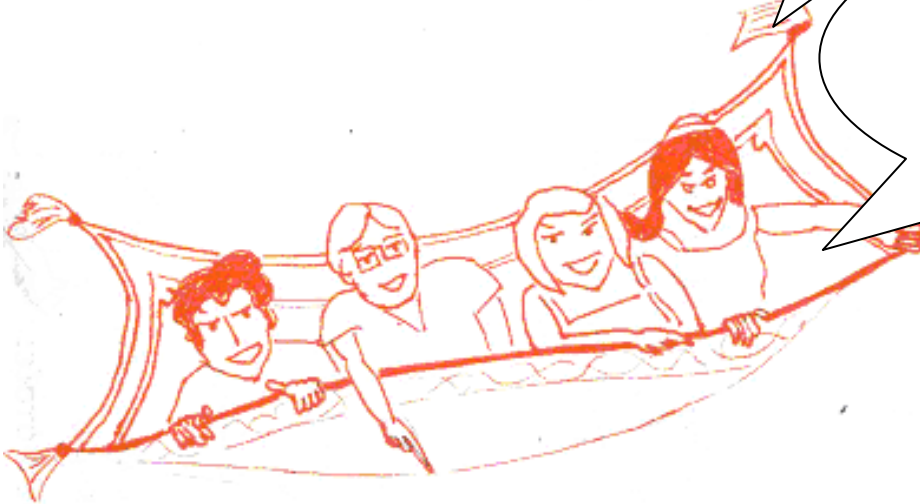
Γραμμική Β

Στο τέλος αυτής της εποχής εμφανίστηκε στην Κνωσό μία νέα γραφή που ονομάστηκε Γραμμική Β. Τα σύμβολα της γραφής έχουν πολλές ομοιότητες με τη Γραμμική Α. Είναι ελληνική γραφή και συναντάται και σε άλλα μέρη της Ελλάδας.

Πώς τα μάθαμε όλα αυτά;

Με τις ανασκαφές! Πρώτος ο Μίνως Καλοκαιρινός βρήκε τα πιθάρια του παλατιού.

Αυτός όμως που αφιέρωσε 35 χρόνια έρευνας και κατάφερε να ζωντανέψει το Μινωικό πολιτισμό ήταν ο Άγγλος αρχαιολόγος Άρθουρ Έβανς

Μέχρι εδώ πετάξαμε στην **ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ** της Κρήτης.

Γιατί ονομάζεται έτσι;

Γιατί δεν υπάρχουν γραπτές πηγές. Η γραπτή γλώσσα των σφραγίδων, όπως ο δίσκος της Φαιστού και η Γραμμική Α, δεν μπόρεσαν να διαβαστούν.

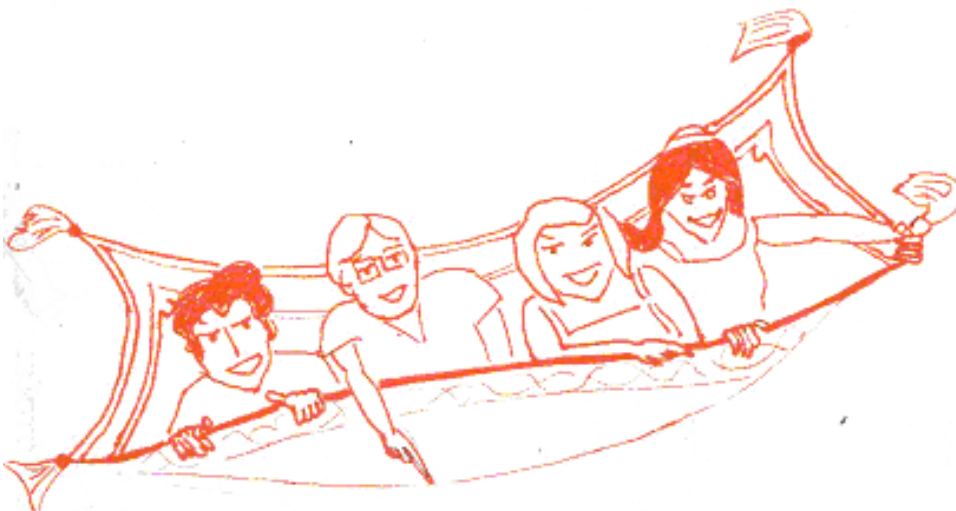
Η Γραμμική Β:

Η Γραμμική Β διαβάστηκε. Ήταν γλώσσα ελληνική, αλλά αυτή που βρέθηκε είναι κυρίως κατάλογοι προϊόντων και δεν έχουμε σπουδαίες πληροφορίες.

Και τα επόμενα χρόνια;

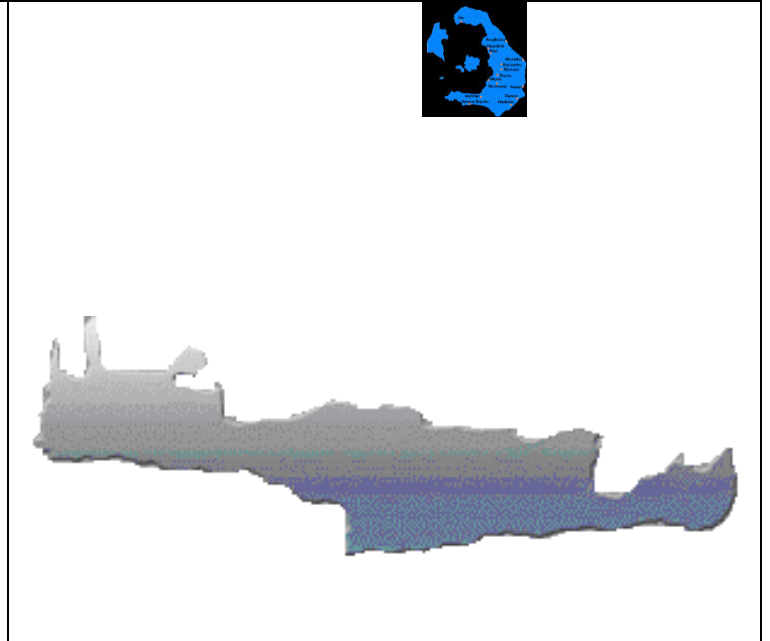
Τα επόμενα ονομάζονται **ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ**. Έχει δημιουργηθεί το Ελληνικό αλφάβητο και στο εξής γνωρίζουμε τα γεγονότα από σίγουρες ιστορικές πηγές.

Πάμε! Έχω αγωνία!

7. Το ηφαιστειο ξύπνησε!

Η δεύτερη καταστροφή

Οι έρευνες των αρχαιολόγων δείχνουν πως η καταστροφή αυτή έγινε το 1400 π. Χ. και οφείλεται σε μια μεγάλη έκρηξη του ηφαιστείου της Θήρας. Ένα τεράστιο κύμα έφθασε ως τις ακτές της Κρήτης και σάρωσε τα πάντα. Ακολούθησαν σεισμοί και πυρκαγιές. Στάχτη σκέπασε το νησί.

Τι γίνεται; Πάλι καταστροφή;

Αυτή τη φορά όμως θα είναι το τέλος του Μινωικού Πολιτισμού. Τα πάντα θα καταστραφούν και οι Αχαιοί θα καταλάβουν την Κρήτη.

Οι θεοί του Ολύμπου έρχονται

Οι Αχαιοί έφεραν στην Κρήτη τη θρησκεία και τα έθιμά τους. Οι νέοι θεοί είναι ο Δίας, η Ήρα, ο Ποσειδώνας, η Αθηνά. Σιγά-σιγά η λατρεία της Μεγάλης θεάς Φύσης ξεχάστηκε.

Δίας Αθηνά Ποσειδώνας

Εμπόριο στη θάλασσα

Η οικονομία της εποχής συνέχισε να στηρίζεται στην εξαγωγή των προϊόντων της κρητικής γης. Υπάρχουν εμπορικές σχέσεις με χώρες της Ανατολής, την Κύπρο, τη Συρία, την Αίγυπτο.
-Βρες μερικές πληροφορίες για τη Συρία.

χάρτης

Στον Τρωικό πόλεμο

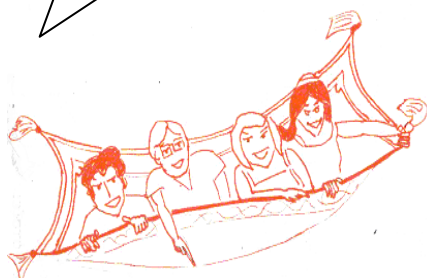

Η Κρήτη έλαβε μέρος στον Τρωικό πόλεμο των Αχαιών με αρχηγό τον Ιδομενέα και 80 πλοία

- Βρες για τον Τρωικό πόλεμο.
- Ποιος ήταν ο Ιδομενέας;

8. Οι Δωριείς

Είναι οι Δωριείς που κατέλαβαν την Κρήτη

Καλέ ποιοι είναι αυτοί;

Η δωρική κοινωνία στην Κρήτη

Ο Τρωικός πόλεμος έχει κουράσει τους Αχαιούς και έτσι οι Δωριείς καταλαμβάνουν την Κρήτη. Οι Δωριείς ζουν με διαφορετικό τρόπο. Πιο στρατιωτικό και πιο αυστηρό. Έτσι η ζωή των Μινωιτών και των Αχαιών αλλάζει.

Το πολίτευμα ήταν αριστοκρατικό. Στα συσσίτια οι άνδρες συζητούσαν τις υποθέσεις της πόλης τους.

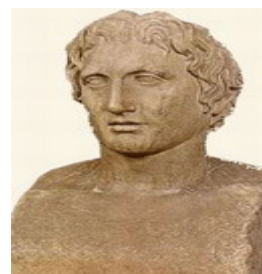
Οι νέοι μέχρι τα δεκαοχτώ τους χρόνια μένουν στην οικογένεια. Από τα 18 χρόνια έως την ηλικία γάμου διαρκούσε η εκπαίδευσή τους. Μετά την εκπαίδευση οι νέοι έδιναν όρκο για την υπεράσπιση της πατρίδας τους.

-Βρες περισσότερες πληροφορίες για τα συσσίτια

Η Κνωσός εξακολουθεί να είναι σημαντικό κέντρο. Η Κρήτη διαιρείται σε πόλεις κράτη ανεξάρτητα μεταξύ τους. Τα πρώτα χρόνια αυτής της περιόδου περίπου ως το 700 π.Χ. αρκετές πόλεις προόδευσαν. Χτίστηκαν κτίρια και ναοί και αναπτύχθηκε η τέχνη. Αργότερα ξεσπούν πόλεμοι μεταξύ των πόλεων και χάνουν τη δύναμή τους. Πολλοί πειρατές χρησιμοποιούν τα παράλια της Κρήτης. Το νησί βρίσκεται σε άσχημη οικονομική κατάσταση.

Με τον Μέγα Αλέξανδρο

Οι κρητικές πόλεις έχουν συμμαχήσει με το μακεδόνα Βασιλιά Φίλιππο Β'. Κρήτες συμμετέχουν στην εκστρατεία του Μεγάλου Αλεξάνδρου με τον περίφημο ναύαρχο Νέαρχο.

9. Οι Ρωμαίοι

Οι Ρωμαίοι είδαν τη σπουδαία θέση της Κρήτης. Με την κατοχή της θα μεγάλωναν το εμπόριό τους και θα περιόριζαν τους πειρατές. Το 69 π.Χ. η Κρήτη έπεσε στα χέρια των Ρωμαίων και έγινε Ρωμαϊκή επαρχία, δηλαδή αυτό έγινε πριν από 62 παππούδες.

Η Ρωμαϊκή κυριαρχία είχε μερικά καλά αποτελέσματα. Οι κρητικές πόλεις έχασαν τη δύναμή τους και έτσι σταμάτησαν οι εσωτερικοί εμφύλιοι πόλεμοι. Οι κουρασμένες από τους πολέμους κρητικές πόλεις είδαν την αξία της ειρήνης και της ενότητας.

Οι Ρωμαίοι δεν προσπάθησαν να αλλάξουν τον πολιτισμό των Κρητών. Ο πληθυσμός συνέχισε να είναι καθαρά ελληνικός και η κοινή ελληνική γλώσσα ένωνε τους κατοίκους .

Κρήτες και Ρωμαίοι την περίοδο αυτοί διοργανώνουν δημόσια θεάματα και μονομαχίες. Έχουν λουτρά και φτιάχνουν ωραία γλυπτά και μωσαϊκά.

Η Γόρτυνα

Την πρώτη θέση μεταξύ των κρητικών πόλεων έχει κατά την περίοδο της ρωμαιοκρατίας η Γόρτυνα. Η Κνωσός πέρασε σε δεύτερη θέση.

Γόρτυνα

Το Ωδείο

Το πραιτώρειο

Έδρα του ρωμαίου ανθύπατου της Κρήτης

10. Οι Άραβες

Η Κρήτη συμμετέχει στο χτίσιμο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Είναι μέρος του Βυζαντίου και έχει κυβερνήτη Βυζαντινό Στρατηγό. Ο Χριστιανισμός εξαπλώνεται σε όλο το νησί και χτίζονται εντυπωσιακές εκκλησίες. Ο πληθυσμός του νησιού υπολογίζεται γύρω στις 250.000 περίπου και ήταν κυρίως γεωργοί και κτηνοτρόφοι.

Η Αραβική κατάκτηση

Το 824 Σαρακηνοί Άραβες καταλαμβάνουν την Κρήτη. Οι πόλεις έγιναν ερείπια και οι κάτοικοι σκλάβοι. Πολλοί έφυγαν από τις πόλεις και πήγαν στα βουνά. Ο κρητικός πληθυσμός υπέφερε, αλλά διατήρησε τη γλώσσα, τη θρησκεία και τις παραδόσεις του.

Οι Άραβες έχτισαν το κάστρο του Χάνδακα με βαθύ χαντάκι γύρω του. Με ορμητήριο το κάστρο αυτό οι Σαρακηνοί έκαναν πειρατικές επιδρομές και ο Χάνδακας έγινε το μεγαλύτερο σκλαβοπάζαρο της Ανατολής.

Τι γίνεται εδώ;

Δε βλέπεις; Σκάβουν Είναι οι Άραβες που χτίζουν το κάστρο Χάνδακα και σκάβουν γύρω-γύρω ένα βαθύ χαντάκι!

Και γιατί γίνεται όλη αυτή η φασαρία;

Ανάκτηση της Κρήτης

Ο στρατηγός του Βυζαντίου Νικηφόρος Φωκάς ελευθερώνει την Κρήτη από τους Άραβες το 961 μ.Χ. Το Ηράκλειο πέφτει στα χέρια των Βυζαντινών μετά από πολιορκία τεσσάρων μηνών και ακολουθεί σφαγή των Αράβων και λεηλασία της πόλης. Περίπου 200.000 Άραβες σκοτώθηκαν, ενώ οι πολλοί θησαυροί τους έπεσαν στα χέρια των Βυζαντινών.

Θέλετε να βρούμε πληροφορίες για το Βυζάντιο;

Ναι, και να ψάχνουμε στοιχεία για τον πολιτισμό που είχαν οι Άραβες

Ναι είναι ενδιαφέρον!!

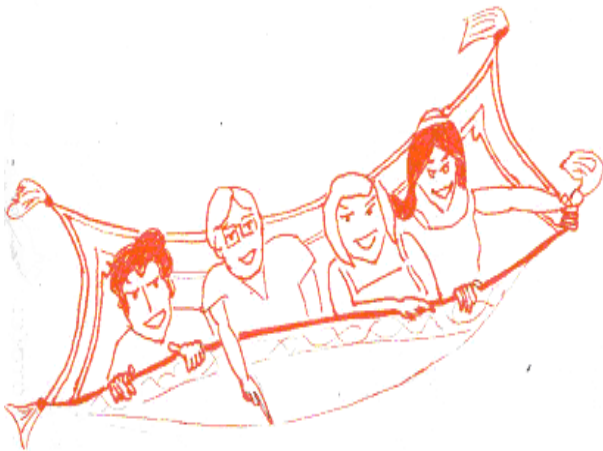
Τα 12 αρχοντόπουλα!!!

Η Κρήτη επανασυνδέεται με τη Βυζαντινή αυτοκρατορία. Πρωτεύουσα γίνεται ο Χάνδακας. Χτίζονται εκκλησίες και μοναστήρια. Ο Βυζαντινός αυτοκράτορας Αλέξιος Β΄ ο Κομνηνός –μας λέει μια παράδοση– στέλνει στην Κρήτη το γιο του Ισαάκιο. Τον συνοδεύουν 12 αρχοντόπουλα από μεγάλες Βυζαντινές οικογένειες. Καθένας πήρε μεγάλες εκτάσεις γης, κυρίως στη Δυτική Κρήτη. Αυτοί οργανώνουν και διοικούν ξανά το νησί.

Εικόνες με βυζαντινές εκκλησίες και μοναστήρια.

Αυτή η περίοδος της Κρητικής ιστορίας κράτησε 250 χρόνια μέχρι την υποταγή του νησιού στους Βενετούς

Δηλαδή, πόσους παππούδες κράτησε αυτή η περίοδος της κρητικής ιστορίας;

11. Οι Βενετοί

Πριν από 24 παππούδες, το 1204, η πρωτεύουσα του Βυζαντίου Κωνσταντινούπολη πέφτει στα χέρια των Σταυροφόρων. Η Βυζαντινή αυτοκρατορία διαλύεται και οι Σταυροφόροι πουλούν την Κρήτη στους Βενετούς.

Η «Βενετία της Ανατολής»

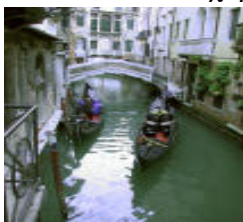
Οι Βενετοί ήξεραν πως με την Κρήτη θα μεγάλωναν το εμπόριό τους σε όλη τη Μεσόγειο θάλασσα. Έτσι, έφεραν στην Κρήτη στρατό και κατοίκους από όλες τις μεγάλες οικογένειες της Βενετίας. Ο Χάνδακας έγινε η «Βενετία της Ανατολής». Χτίστηκαν φρούρια σε σημαντικές θέσεις με ισχυρό στρατό και ιππικό. Ολόκληρο το νησί ονομάστηκε «Βασίλειο της Κρήτης».

Οι Βενετοί κυβερνούσαν σκληρά, πήραν τις περιουσίες των ντόπιων και έβαλαν βαριές φορολογίες. Οι ηγεμόνες ορίζονταν κατευθείαν από τη Βενετία και φρόντιζαν να εξασφαλίζουν από την Κρήτη όσους περισσότερους θησαυρούς μπορούσαν για την πατρίδα τους. Αυτό έφερε μεγάλες αντιδράσεις στους ντόπιους και έγιναν πολλές επαναστάσεις εναντίον τους. Οι μεγαλύτερες επαναστάσεις έγιναν από παλιές Βυζαντινές οικογένειες όπως των Καλλέργηδων, των Σκορδίληδων και άλλων. Με τα χρόνια, όμως, η ελληνική γλώσσα και τα έθιμα κυριάρχησαν στους Βενετούς που ένιωθαν περισσότερο Έλληνες. Οι επαναστάσεις σταμάτησαν και σημειώθηκε μεγάλη πρόοδος στα γράμματα και τις τέχνες. Συχνοί ήταν και οι γάμοι μεταξύ Βενετών και Ελληνίδων.

Το ενετικό φρούριο Κούλες

Βάση της Κρητικής οικονομίας υπήρξε, όπως πάντοτε, η γεωργία. Στις πόλεις υπήρχαν επαγγελματίες και βιοτέχνες. Οι χωρικοί ήταν υποχρεωμένοι να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους για την κατασκευή και συντήρηση των φρουρίων και των άλλων οχυρωματικών έργων, για να φυλάνε τα παράλια και για τα πολεμικά πλοία της Βενετίας.

μια γόνδολα

Παιδεία και Πνευματική ζωή

Κατά τη Βενετοκρατία σημειώνεται σημαντική πρόοδος στην παιδεία. Από το Βυζάντιο έρχονται σπουδασμένοι άνθρωποι και πολλοί νέοι Κρήτες φοιτούν στη Βενετία και την Πάδοβα. Στα μοναστήρια καλλιεργούνται τα γράμματα και υπάρχουν Βιβλιοθήκες. Οι μοναχοί δίδασκαν στα παιδιά του Χάνδακα ανάγνωση και ελληνική γραφή. Πολλοί μάστορες παίρνουν κοντά τους νέους και τους μαθαίνουν την τέχνη τους.

Λογοτεχνικά και θεατρικά έργα αυτής της εποχής αγαπήθηκαν τόσο που και σήμερα είναι ολοζώντανα, όπως ο Ερωτόκριτος του Βιντζέντζου Κορνάρου και η Ερωφίλη του Γεωργίου Χορτάτση.

Ξέρεις κανείς τον Ερωτόκριτο και την Ερωφίλη;

Μα, βέβαια! Άκουσε και τους πρώτους στίχους που ξέρω: Τ' άκουσες Αρετούσα μου, τα θλιβερά μαντάτα; Ο κύρης σου με ξόρισε στις ερημιάς τη στράτα.

Έχουμε την περίοδο αυτή και μία νέα σχολή ζωγραφικής, την «κρητική σχολή», με ξακουστούς ζωγράφους όπως τον Δαμασκηνό και τον Θεοτοκόπουλο.

έργο του Μ. Δαμασκηνού

έργο του Δ. Θεοτοκόπουλου

Ωραία κτίρια, ε; Και το σιντριβάνι με τα λιοντάρια είναι πανέμορφο!

Η Ιταλική αρχιτεκτονική κυριαρχεί στις Κρητικές πόλεις.

Ο κρητικός πόλεμος

Το 17^ο αιώνα έχει φανεί ο κίνδυνος της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Η πολιορκία του Χάνδακα άρχισε το Μάιο του 1648. Οι Τούρκοι έχουν καταλάβει τη Δυτική Κρήτη, αλλά το φρούριο του Χάνδακα αντιστεκόταν για 16 ολόκληρα χρόνια. Κανένα φρούριο στον κόσμο δεν έχει αντέξει τόσο μεγάλη πολιορκία. Πολλά ξένα κράτη ενδιαφέρθηκαν γι' αυτόν τον πόλεμο και στο τέλος έγινε συμφωνία για την παράδοση του Χάνδακα. Σύμφωνα με τους όρους της συμφωνίας οι ντόπιοι έπρεπε να φύγουν παίρνοντας, αν ήθελαν, την κινητή τους περιουσία. Οι κάτοικοι του Χάνδακα μεταφέρθηκαν στο μικρό νησάκι Δία, ανοικτά του Ηρακλείου, και από εκεί στα Επτάνησα και αλλού. Έτσι, η Κρήτη έπεσε ολοκληρωτικά στα χέρια των Τούρκων, στα 1669, δηλαδή πριν από 10 παππούδες.

12. Ο μακρύς πόλεμος με τους Τούρκους

Με την κατάκτηση της Κρήτης από τους Τούρκους πολλοί κάτοικοι σκοτώνονται. Άλλοι έγιναν αιχμάλωτοι και άλλοι έφυγαν σε περιοχές της Βενετίας για να γλιτώσουν.

Η οικονομία καταστρέφεται. Το εμπόριο σταματά και οι κάτοικοι ασχολούνται μόνο με τη γεωργία και την κτηνοτροφία. Τα περισσότερα και πιο προσοδοφόρα επαγγέλματα τα κατέχουν οι Τούρκοι.

Η πνευματική ζωή σταματά. Πολλοί μορφωμένοι φεύγουν. Ιερείς διδάσκουν ανάγνωση και γραφή από εκκλησιαστικά κείμενα. Μόνο στα τέλη του 18 αιώνα ιδρύθηκαν σχολεία στα οποία δίδαξαν ονομαστοί δάσκαλοι.

Πολλοί νέοι κατέφυγαν στα βουνά από όπου χτυπούσαν τους Τούρκους με νυχτερινές καταδρομές. Οι Τούρκοι τους ονόμαζαν χαϊνήδες.

Μεγάλες Κρητικές Επανάστασεις

Τα παιδιά συζητούν γι'αυτές: να δούμε πριν πόσους παππούδες έγιναν.

1692 : Βενετοτουρκικός πόλεμος. Οι Κρήτες βοηθούν τους Βενετούς με σκοπό να απαλλαγούν από την Οθωμανική κατοχή. Οι Βενετοί αποχωρούν και η επανάσταση καταπνίγεται.

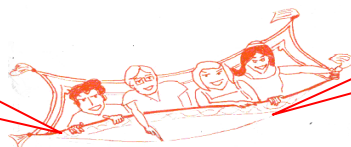
1770: Η Επανάσταση του Γιάννη Δασκαλογιάννη

1821: Όταν ξέσπασε η Ελληνική Επανάσταση, η Κρήτη συμμετείχε δυναμικά.

1823: Τουρκοαιγυπτιακός στρατός. Μελιδόνι.

1828: Μάχες στο Φραγκοκάστελο

Να βρούμε πληροφορίες για τους Χαϊνήδες!

Εγώ θα ψάξω στοιχεία για το Μελιδόνι.

Να βρούμε πληροφορίες για τους Δροσουλίτες!

1830: Παραχώρηση της Κρήτης στον ηγεμόνα της Αιγύπτου Μωχάμετ Άλυ.

1841: Νέα επανάσταση.

1855: Οι Τούρκοι δίνουν προνόμια στους Κρητικούς, αλλά δεν τα τηρούν

1866 1878: Το ολοκαύτωμα του Αρκαδίου. Συνεχής αγώνας έως το 1878.

1895- 1898: Τέλος της τουρκικής κυριαρχίας. Αποχώρηση του τουρκικού στρατού και του μισού μουσουλμανικού πληθυσμού.

-Βρες περισσότερα στοιχεία για την ανεξαρτησία της Κρήτης και φέρε φωτογραφίες στην τάξη.

13. Ανεξαρτησία της Κρήτης

Μετά την τελευταία επανάσταση του 1898 ο Τουρκικός στρατός φεύγει από την Κρήτη. Η Αγγλία, Γαλλία, Ιταλία και Ρωσία επεμβαίνουν και σχηματίζεται κυβέρνηση στο νησί με κυβερνήτη τον Πρίγκιπα Γεώργιο, γιο του βασιλιά της Ελλάδας.

Ε. Βενιζέλος

Ο στόχος όμως των περισσότερων Κρητικών παρέμεινε η ένωση με την Ελλάδα.. Οι Κρήτες επαναστατούν ξανά το 1905. Αρχηγός της επανάστασης ήταν ο Ελευθέριος Βενιζέλος. Μετά την Επανάσταση ο Πρίγκιπας Γεώργιος αναγκάστηκε να υποβάλει παραίτηση.

Η ένωση με την Ελλάδα

Με την παραίτηση του Πρίγκιπα Γεωργίου έγιναν εκλογές. Ο Βενιζέλος ήταν νικητής. Το 1912 οι Κρητικοί βουλευτές μπαίνουν στην Ελληνική Βουλή.

Η πολυπόθητη ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα πραγματοποιήθηκε το 1913, όταν με τη Συνθήκη του Λονδίνου (30 Μαΐου 1913), ο Σουλτάνος παραιτήθηκε των δικαιωμάτων του από το νησί. Το Δεκέμβριο η Ελληνική σημαία υψώθηκε στο Κάστρο του Φιρκά στα Χανιά, μπροστά στον Βενιζέλο και τον Βασιλιά Κωνσταντίνο. Η Κρήτη πλέον ήταν ένα με την υπόλοιπη Ελλάδα.

14. Η μάχη της Κρήτης

Δεύτερος Παγκόσμιος πόλεμος

Το 1914 στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο η Ελλάδα είναι με τους νικητές. Ακόμα όμως μεγάλες ελληνικές περιοχές παραμένουν στην Τουρκική επικράτεια.

Η Μικρασιατική καταστροφή φέρνει χιλιάδες πρόσφυγες στην Κρήτη. Οι Τούρκοι κάτοικοι της Κρήτης αναγκάζονται να φύγουν με την ανταλλαγή πληθυσμών, ενώ οι περιουσίες τους δίδονται στους πρόσφυγες της Μικράς Ασίας. Οι Έλληνες της Μικράς Ασίας βρίσκουν στην Κρήτη μια νέα πατρίδα και βοηθούν στην οικονομία του νησιού.

Δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος – Η μάχη της Κρήτης

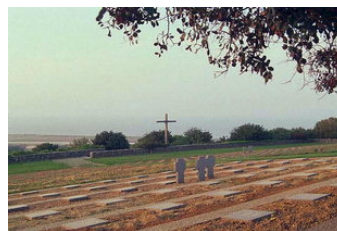
Το 1940 ο ελληνικός στρατός πολεμά τους Ιταλούς στο μέτωπο της Αλβανίας. Η Γερμανία καταλαμβάνει την Ελλάδα και επιτίθεται στην Κρήτη.

Ο καλύτερος γερμανικός στρατός έπεσε με αλεξιπτώτα στις 2 Μαΐου 1941. Ηλικιωμένοι και έφηβοι Κρητικοί μαζί με Άγγλους και Αυστραλούς στρατιώτες αντιστέκονται. Οι Γερμανοί μετά από σκληρές μάχες δέκα ημερών και μεγάλες απώλειες καταλαμβάνουν την Κρήτη.

Αρχίζει η αντίσταση στα βουνά της Κρήτης, ενώ οι Κρητικοί στρατιώτες από το μέτωπο της Αλβανίας, με κάθε μέσο και τρόπο προσπαθούν να επιστρέψουν στο νησί τους. Η αντίσταση συνεχίστηκε περίπου τέσσερα χρόνια μέχρι που οι Γερμανοί νικήθηκαν. Το διάστημα αυτό σαν αντίποινα για την αντίσταση πολλά χωριά ανατινάχθηκαν και κήκαν και πολλοί Κρητικοί εκτελέστηκαν.

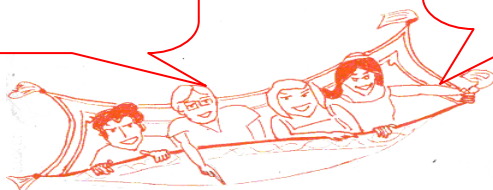
αλεξιπρωτιστές πέφτουν

το γερμανικό νεκροταφείο στο Μάλεμε

Μεγάλες περιπέτειες πέρασε η Κρήτη!

Έχει πολλές φάσεις η ιστορία της και όλες είναι ενδιαφέρουσες.

15. Σύγχρονη εποχή

Σήμερα ο τουρισμός στηρίζει σε μεγάλο βαθμό την οικονομία. Το καλό κλίμα και η ξεχωριστή ομορφιά του νησιού φέρνουν πολλούς επισκέπτες.

Τα τελευταία είκοσι χρόνια χτίζονται αρκετά ξενοδοχεία για να μπορέσουν να εξυπηρετήσουν τους παραθεριστές που έρχονται κάθε χρόνο απ' όλη την Ευρώπη.

Διοικητικά το νησί χωρίζεται σε τέσσερις νομούς: νομός Χανίων με πρωτεύουσα τα Χανιά, νόμος Ρεθύμνου με πρωτεύουσα το Ρέθυμνο, νομός Ηρακλείου με πρωτεύουσα το Ηράκλειο και νομός Λασιθίου με πρωτεύουσα τον Άγιο Νικόλαο. Η μεγαλύτερη πόλη του νησιού είναι το Ηράκλειο.

μια παραλία της Κρήτης

Οι περισσότεροι άνθρωποι είναι συγκεντρωμένοι στις έξι μεγάλες πόλεις του νησιού: Ηράκλειο, Χανιά, Ρέθυμνο, Άγιο Νικόλαο, Ιεράπετρα και Σητεία. Ασχολούνται με τη γεωργία, την κτηνοτροφία, το εμπόριο, τη βιοτεχνία και τον τουρισμό.

16. Αποχαιρετιστήριο γεύμα

ΠΟΤΕ ΟΙ ΚΡΗΤΙΚΟΙ ΕΧΟΥΝ
ΦΑΓΟΠΟΤΙ;

Πολύ συχνά, σε φιλικά γεύματα, σε
καλωσορίσματα, σε αποχαιρετισμούς, σε
ονομαστικές γιορτές σε επετείους, σε
βαφτίσεις, σε γάμους, με κάθε αφορμή
έχουν φαγοπότι.

Μάθε για τον κρητικό γάμο.

Έτσι αρχίζει ένα ριζίτικο
κρητικό τραγούδι που είναι
πολύ γνωστό:

-Αγρίμια κι Αγριμάκια μου,
Αγρίμια κι Αγριμάκια μου,
..... **Ψάξε τη συνέχεια:!!!**

ΤΙ ΚΑΝΟΥΝ ΟΤΑΝ
ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΟΥΝ;

Μαγειρεύουν, τραγουδούν ριζίτικα
και μαντινάδες και χορεύουν.

**Πες και συ μια μαντινάδα και
βρες πληροφορίες για τα ριζίτικα
τραγούδια**

Οι κρητικές μαντινάδες είναι πολύ γνωστές.
Βρες δυο μαντινάδες και γράψτες εδώ.

ΟΙ ΚΡΗΤΙΚΟΙ ΧΟΡΟΙ

Πεντοζάλης
Συρτός
Σούστα
Πηδηχτός
Συρτός ή χανιώτικος
Καστρινός ή μαλεβιζιώτης
**Βρες και άκουσε μουσική με κρητικούς
χορούς και τραγούδια.**

κρητική λύρα

ΕΝΑ ΚΡΗΤΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙ έχει

ΚΡΑΣΙ και ΤΣΙΚΟΥΔΙΑ
ΣΑΛΑΤΕΣ με ΕΛΙΕΣ και ΤΥΡΙΑ
Χοχλιούς, κρέας οφτό τσιλαδιά, σκαλτσούνια
Σφακιανόπιτες, στάκα, μπουρέκι και άλλα.

χοχλιοί

κρητικά τυριά

Ρώτησε τους γονείς σου ή τους παππούδες σου και φέρε στην τάξη σου μια αγαπημένη σου συνταγή.

Τι σου άρεσε περισσότερο απ'όσα έμαθες για την Κρήτη, την πατρίδα του Θεοτοκόπουλου, του Καζαντζάκη και του Βενιζέλου; Αναζήτησε πληροφορίες για τους τρεις αυτούς σπουδαίους κρητικούς και συζήτησέ τις στην τάξη σου.

Προτεινόμενο Λεξιλόγιο

Ο δάσκαλος μπορεί να συζητήσει με τους μαθητές το προτεινόμενο λεξιλόγιο με διάφορους τρόπους:

1. να εξηγήσει με παραδείγματα,
2. να χρησιμοποιήσει οπτικό βοηθητικό υλικό (εικόνες, φωτογραφίες, κ.λπ.),
3. να παροτρύνει τους μαθητές να προφέρουν και να αναγνωρίζουν τις λέξεις αυτές μέσα σε διαφορετικά κείμενα εκτός της ιστορίας και να ψάξουν να βρουν τις σημασιολογικές αποκλίσεις τους,
4. να βάλει τους μαθητές να σχηματίσουν δικές τους προτάσεις που να περιλαμβάνουν τις λέξεις αυτές,
5. να ζητήσει από τους μαθητές να φτιάξουν ένα δικό τους κείμενο που να συμπεριλαμβάνει όσο το δυνατόν περισσότερες λέξεις από το προτεινόμενο λεξιλόγιο.

Αγγειοπλάστης

Αγώνισμα

Ακμάζω

Ανάκτορο

Ανασκαφή

Αντανακλώ

Αντίποινα

Αντίσταση

Αποικία

Αποτυπώνω

Αρχαιολόγος

Αρχιτεκτονική

Αυτοκρατορία

Βενετοκρατία

Έθιμα

Ειδώλιο

Εμφύλιος

Ένωση

Επανάσταση

Επεξεργασία

Εφευρέτης

Ηγεμόνας

Θρύλος

Κατάκτηση

Κεφαλομάντηλο

Κυριαρχία

Λαβύρινθος

Λατρεία

Μεταμορφώνομαι
Μικροτεχνία

Ναός
Ναυτιλία
Νεολιθικός

Οικονομία
Ολοκαύτωμα
Οροπέδιο
Οχυρωματικά έργα

Παράδοση
Πειρατής
Πέλαγος
Πνευματική ζωή
Πολιορκία
Πολιτισμός
Πρόσφυγας

Ρωμαιοκρατία

Σαρώνω
Σύμβολο
Συμμαχώ
Συσσίτια
Σφραγίδα

Τουρκοκρατία

Υφαντό
Φαράγγι
Φορολογία

Ψηφιδωτό

Φτάσαμε ...

... στη ΘΡΑΚΗ !!!

έλα μαζί μας, θα περάσουμε φανταστικά!

Γεια σας, και πάλι...
Ταξιδεύουμε στην
όμορφη ΘΡΑΚΗ !

...και στην πανέμορφη
ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ !

Ουάου!!...
Θα δούμε μαγευτικά
τοπία!!!

... τους ανθρώπους και
την ιστορία τους!
Φύγαμε !!!

Φτάσαμε στη Θράκη!

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ ΣΤΗ ΦΥΣΗ

1. Στον ουρανό της Θράκης!
2. Βουνά και δάση. Λίμνες, ποτάμια και θάλασσες!
3. Βιότοποι και υγροβιότοποι!
4. Εκδρομή στη Σαμοθράκη!
5. «Ένα μύθο θα σας πω...»

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

6. Μετράμε τους παππούδες!
7. Στα Αρχαία χρόνια
8. Ρωμαϊκά και Βυζαντινά χρόνια
9. Η Οθωμανική εποχή περίοδος

ΜΕΡΟΣ Γ΄: ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ

10. Άνθρωποι και παραδοσιακά επαγγέλματα στη Θράκη
11. Τέχνη και πολιτισμός
12. Θρακιώτικο γλέντι

Αποχαιρετιστήριο γεύμα!

1. Στον ουρανό της Θράκης!

-Δείξε στο χάρτη τα ποτάμια της Θράκης και την οροσειρά της Ροδόπης. Ξέρεις και άλλες οροσειρές της Ελλάδας;

Ανατολικά συνορεύει με την Τουρκία, προς βορρά με τη Βουλγαρία, στη Δυτική πλευρά με το νομό Δράμας και το νομό Καβάλας, και νότια βρέχεται από το Θρακικό πέλαγος.

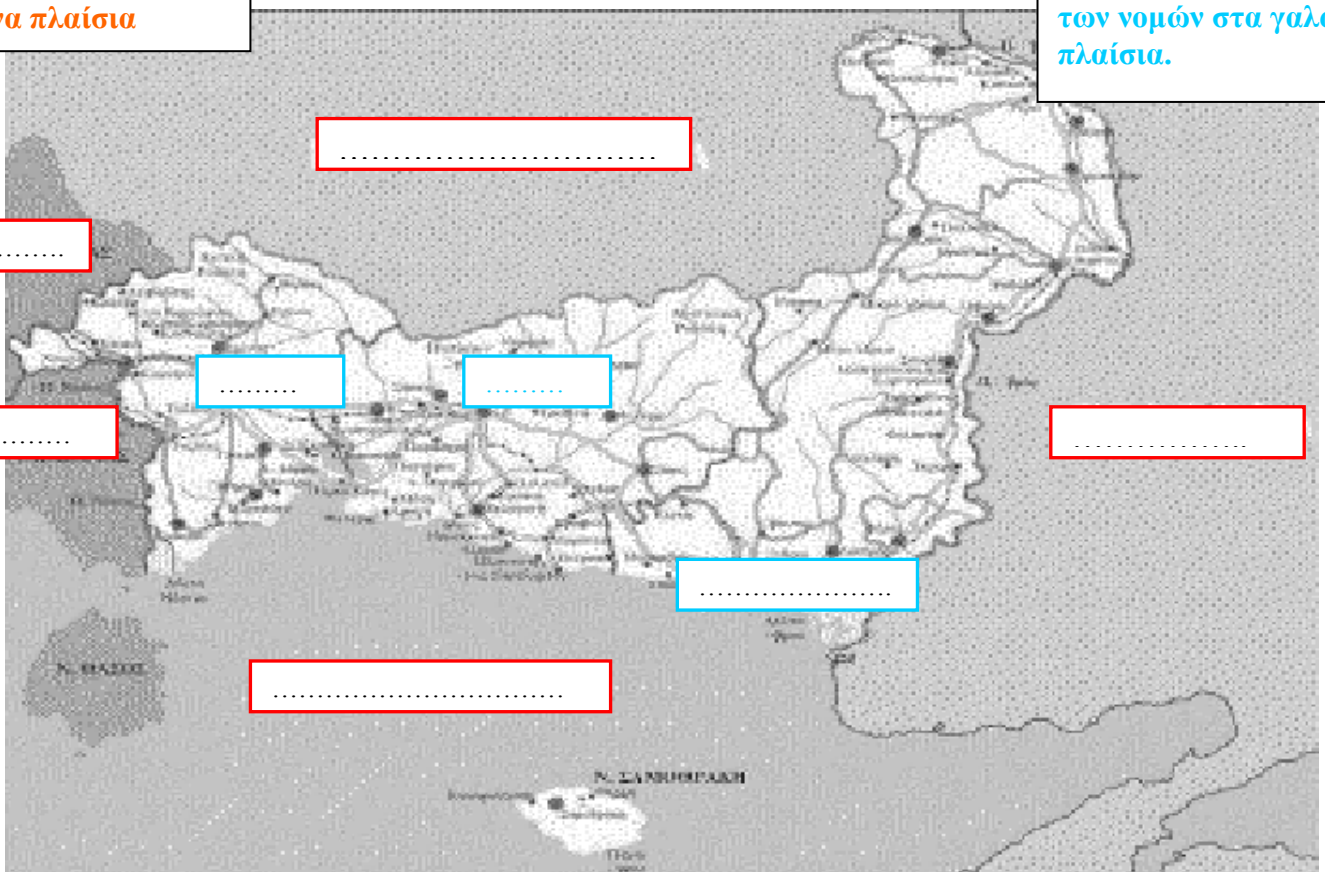
Η Θράκη έχει συνολική έκταση 8.578,5 τετρ. χλμ. και πληθυσμό περίπου 355.000 κατοίκους.

Χωρίζεται σε τρεις νομούς: στο νομό Ξάνθης, Ροδόπης, και Έβρου. Το νησί της Σαμοθράκης ανήκει στο νομό Έβρου.

Οι περισσότεροι κάτοικοι είναι Χριστιανοί. Υπάρχουν και περίπου 114.000, είναι μουσουλμάνοι.

Γράψε τα σύνορα στα κόκκινα πλαίσια

Γράψε τις πρωτεύουσες των νομών στα γαλάζια πλαίσια.

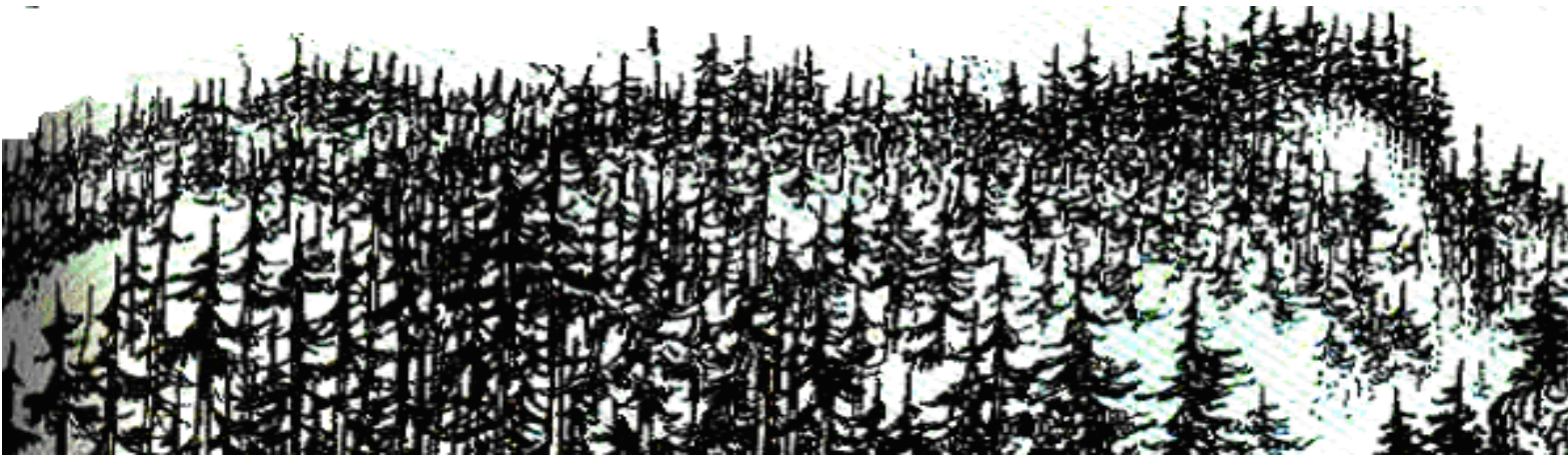

2: Βουνά και δάση. Λίμνες, ποτάμια και θάλασσες!

Στη Θράκη το
1/4 του
εδάφους είναι
ορεινό.

ΡΟΔΟΠΗ
Κορυφή Κούλα 1827μ

Οι βουνοπλαγιές της Ροδόπης καλύπτονται από πυκνά δάση. Τα δάση αυτά είναι γεμάτα από οξιές, βελανιδιές, έλατα και αγριοκερασιές. Περίφημο είναι το δάσος της Μαύρης Πεύκης στη Ροδόπη. Πολλά σπάνια ζώα ζουν σ' αυτά τα βουνά.

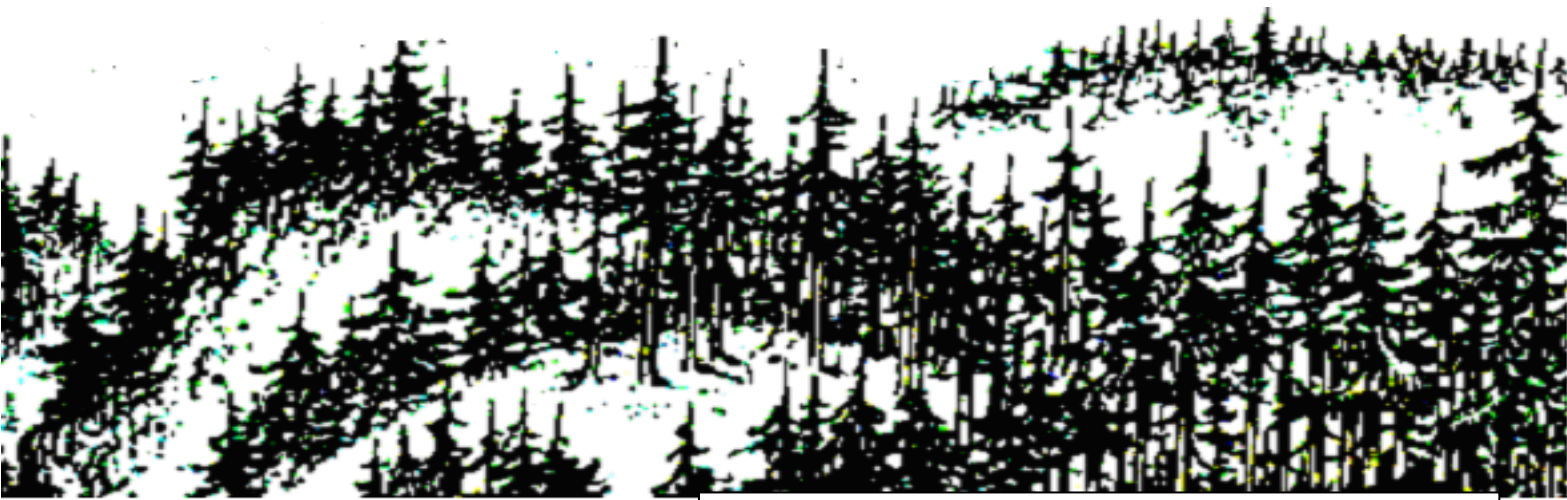

Τα δάση της Ροδόπης

ΟΡΟΣΕΙΡΑ ΤΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ

Βρίσκεται στα σύνορα με τη Βουλγαρία στους νομούς Ξάνθης και Ροδόπης. Έχει τις κορυφές: Κούλα (1.827 μ.), Παπίκιο (1.483 μ.) και Σίλο (1.065 μ.). Κοντά στην Ξάνθη βρίσκεται η κορυφή Τσάλ.

Το όρος Φεγγάρι ή Σάος (1448 μ.) στο νησί της Σαμοθράκης θεωρείται προέκταση της οροσειράς της Ροδόπης.

δάσος Δαδιάς

Βρίσκεται στο νομό Έβρου. Μοναδική περιοχή για τα αρπακτικά πουλιά. Κάποια φωλιάζουν μόνο στο δάσος αυτό.

Βρίσκεται στο νομό Έβρου. Το δάσος αυτό δημιουργήθηκε πριν από 25 εκατομμύρια χρόνια!!!

απολιθωμένο δάσος Τυχερού

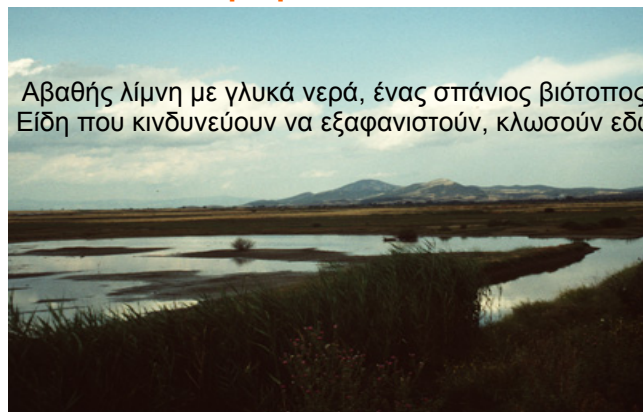
Λίμνη Μητρικού

Από τις μεγαλύτερες της Ελλάδας
(45.000 στρέμματα)

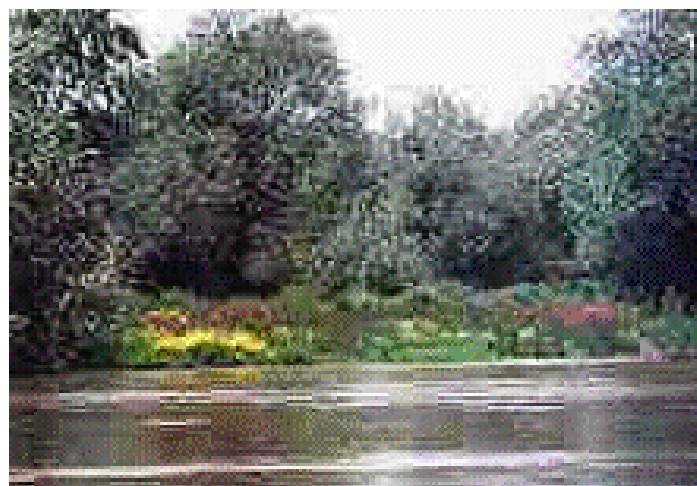
Λίμνη Βιστονίδα

Αβαθής λίμνη με γλυκά νερά, ένας σπάνιος βιότοπος.
Είδη που κινδυνεύουν να εξαφανιστούν, κλωσούν εδώ.

ΠΟΤΑΜΟΣ ΕΒΡΟΣ

Έχει μήκος 515 χλμ. Οι πηγές
του είναι στη Βουλγαρία.
Εκβάλλει στον κόλπο του Αίνου.
Εκεί σχηματίζει το περίφημο
Δέλτα που περιέχει έλη και λίμνες.

Ο ποταμός Νέστος

Ο ποταμός Κομφάτος
Οι πηγές του είναι στη Δυτική
Ροδόπη και καταλήγει κι αυτός
στη λίμνη Βιστονίδα.

Ο παραπόταμος του Έβρου Άρδας

Οι πηγές του είναι στη Βουλγαρία. Περνάει από την Ελλάδα και
ενώνεται με τον ποταμό Έβρο.

- Παιδιά, ξέρετε ότι το περισσότερο κρύο το κάνει στο νομό Έβρου, γιατί δεν έχει βουνά. Εκεί κατεβαίνουν οι ψυχροί άνεμοι από τις βόρειες χώρες. Στους άλλους νομούς, η οροσειρά της Ροδόπης εμποδίζει τους βόρειους ανέμους και το κρύο είναι λιγότερο.

Το Θρακικό πέλαγος

Το Θρακικό πέλαγος είναι κομμάτι του βόρειου Αιγαίου. Βρέχει τις ακτές της Θράκης, που αρχίζουν από τον ποταμό Νέστο και φτάνουν μέχρι τον Έβρο. Στα νερά του Θρακικού πελάγους βρίσκεται το νησί της Σαμοθράκης..

Παιδιά, ποιο είναι
αυτό το ωραίο
μέρος;

Είναι το δέλτα του
ποταμού Νέστου.

Το Δέλτα του ποταμού Νέστου

- Τι σημαίνει Δέλτα των ποταμών;
- Τι είναι όρμος;
- Βρες στοιχεία για γνωστές λιμνοθάλασσες της Ελλάδας.

ΓΡΑΨΕ ΣΤΟ ΧΑΡΤΗ ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ
ΔΙΠΛΑ ΣΤΟΥΣ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

Το κλίμα

Το κλίμα της Θράκης μοιάζει περισσότερο με το κλίμα της Ευρώπης. Πολύ κρύο το χειμώνα και πολλή ζέστη το καλοκαίρι. Ακόμα οι χιονοπτώσεις και οι βροχοπτώσεις είναι πολύ συχνές.

Πεδιές

Το μισό έδαφος της Θράκης είναι πεδινό. Οι πεδιάδες της Ξάνθης, της Κομοτηνής, της Αλεξανδρούπολης και της Ορεστιάδας είναι μεγάλες και εύφορες γιατί ποτίζονται από τα άφθονα νερά κάθε νομού. Στις πεδιάδες καλλιεργούνται:

- καπνά,
- σιτάρι,
- κριθάρι,
- καλαμπόκια,
- βαμβάκι, ζαχαρότευτλα, φασόλια,
- ρεβίθια,
- κολοκύθια.

- Μπορείς να φέρεις στην τάξη σου και να δείξεις σιτάρι, καλαμπόκι και βαμβάκι;

ΟΡΟΣΕΙΡΑ ΡΟΔΟΠΗΣ

1. κορυφή Κούλα
2. κορυφή Παπίκιο
3. κορυφή Σίλο
4. κορυφή Τσάλ
5. όρος Σάος

ΔΑΣΗ

5. Δάσος της Μαύρης πεύκης
6. Δάσος της Δαδιάς
7. Απολιθωμένο δάσος Τυχερού

ΛΙΜΝΕΣ

7. Βιστωνίδα
8. Μητρικού

ΠΟΤΑΜΙΑ

9. Έβρος
10. Νέστος
11. Άρδας
12. Ξάνθης
13. Κομψάτος
14. Ερυθροπόταμος

ΠΕΔΙΑΔΕΣ

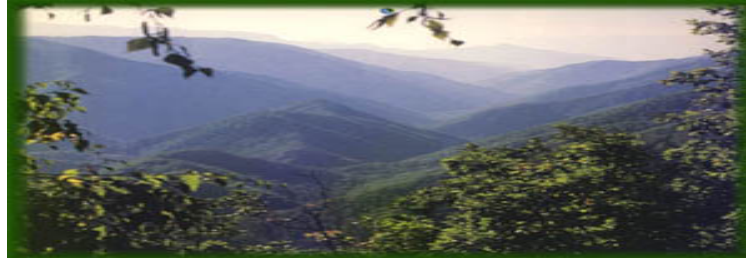
15. Ξάνθης
16. Κομοτηνής
17. Αλεξανδρούπολης
18. Ορεστιάδας

3. Βιότοποι και Υγροβιότοποι!

Ο λύκος

Οροσειρά Ροδόπης

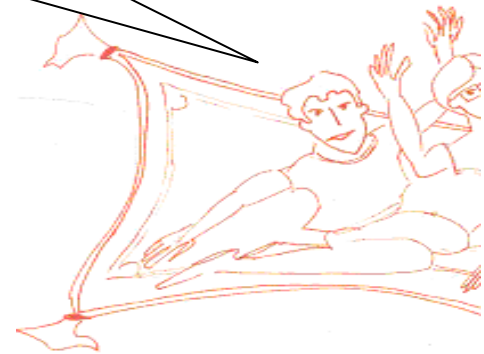

Το κίτρινο κρίνο της Ροδόπης

το ζαρκάδι

Παιδιά, η Θράκη έχει πολλές περιοχές μεγάλης σημασίας. Είναι οι βιότοποι και οι υγροβιότοποι. Το φυσικό περιβάλλον σ' αυτές τις περιοχές είναι πολύ όμορφο και υπάρχουν σπάνια δέντρα και φυτά. Εκεί ζουν ακόμα πολλά και σπάνια είδη ζώων. Βρίσκουν τροφή και προστασία για να φτιάξουν φωλιές και να γεννήσουν τα μικρά τους.

Δέλτα του Νέστου

Λίμνη Βιστωνίδα

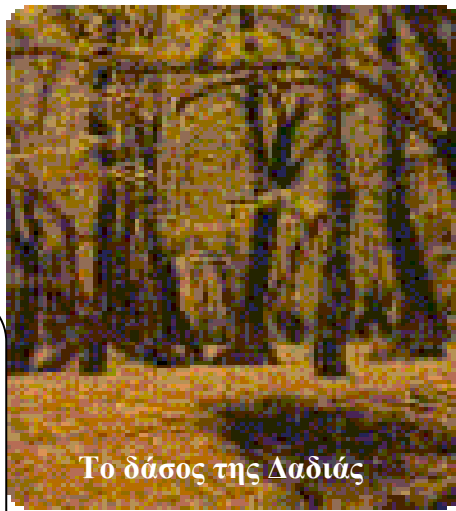

μαυρόγυπας

αιδαιετός

Το δάσος της Λαδιάς

γερακίνα

ασπροπάρης

- Βρες πληροφορίες για βιότοπους της περιοχής σου.
- Μπορείς να φέρεις φωτογραφίες πουλιών, ζώων και φυτών της περιοχής σου;

Η λίμνη η Ισμαρίδα (Μητρικού)

Το Δέλτα του Έβρου

4. Εκδρομή στη Σαμοθράκη!

Σαμοθράκη
Ένα νησί με μεγάλη ιστορία!

Το Μικρό Βουνί
είναι ένα πανάρχαιο χωριό

Εδώ γινόταν τα Καβείρια
Μυστήρια που είχαν
Πανελλήνιο χαρακτήρα

Η Παλιάπολη

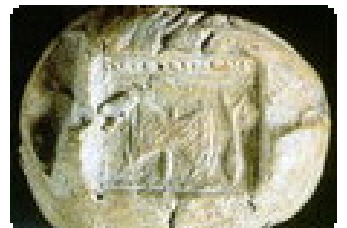

Η Νίκη της Σαμοθράκης

Φιλίες με την Κρήτη!!!

Ξέρεις ότι μινωικές
σφραγίδες στη
Σαμοθράκη;
Αυτό δείχνει ότι γινόταν
εμπορικά ταξίδια κ.λ.π

-Ψάξε και βρες πληροφορίες για τα
Καβείρια Μυστήρια

-Ξέρεις πού βρίσκεται σήμερα η Νίκη
της Σαμοθράκης;

γύρω στο 4000 π.Χ. περίπου

Οι ανασκαφές δείχνουν ότι εκεί έζησαν άνθρωποι ήδη από την νεολιθική εποχή και την εποχή του Χαλκού. Τα ευρήματα, όπως η κεραμική με την πλούσια διακόσμηση, τα ανθρωπόμορφα αγγεία, τα λίθινα και τα οστέινα εργαλεία, τα ειδώλια, τα σφοντύλια και άλλα, παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον.

- Τι σημαίνει «ανθρωπόμορφα αγγεία»
- Τι είναι τα σφοντύλια;

Εικόνες από αγγεία και ευρήματα

Χάρτης της Σαμοθράκης

5. «Ένα μύθο θα σας πω...»

Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΟΡΦΕΑ

Μυθικός ποιητής και τραγουδιστής από τη Θράκη. Γιος του Απόλλωνα και της Μούσας Καλλιόπης ή σύμφωνα με άλλη εκδοχή, γιος του ποταμού Οίαγρου και της Μενίππης, κόρης ενός τραγουδιστή. Η δύναμη του τραγουδιού του ήταν μεγάλη. Ημέρωνε άγρια θηρία, κινούσε βράχους και δέντρα. Στην Αργοναυτική εκστρατεία, σταμάτησε τη θαλασσοταραχή, ακινητοποίησε τις Συμπληγάδες. Ξεπέρασε ακόμη και το τραγούδι των Σειρήνων. Η κάθοδός του στον Άδη, για να φέρει πίσω την αγαπημένη του Ευριδίκη, είναι από τους πιο αγαπημένους μύθους της τέχνης από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

- Βρες στοιχεία για το μύθο της Αργοναυτικής εκστρατείας και διηγήσου τα στην τάξη
- Ψάξε και βρες το μύθο «Ο Ορφέας και οι βελανιδιές της Θράκης» .

Η Βαρβάρα και ο Νίκος ξέρουν ένα ωραίο τσιγγάνικο μύθο και θέλουν να στον διηγηθούν:

Ο Θεός δημιούργησε όλο τον κόσμο και τη έβδομη μέρα σκέφτηκε ότι είχε τελειώσει το έργο του. Κάθισε κάτω από ένα δέντρο για να ξεκουραστεί. Ξαφνικά θυμήθηκε ότι είχε ξεχάσει κάτι. Δεν ήξερε τι να κάνει με την υπομονή και που να βρει το πιο κατάλληλο μέρος για να τη βάλει. Έτσι άρχισε να σκέφτεται και να σκέφτεται. Πρώτα αποφάσισε να τη χαρίσει στο νερό, αλλά το νερό στέγνωσε. Τότε ο Θεός ήθελε να τη χαρίσει στο δέντρο, αλλά το δέντρο βάρυνε πολύ, τα κλαδιά του λύγισαν και έσπασαν. Μετά ο Θεός πήγε στο βράχο και είπε: "Βράχε! σου δίνω τη δύναμη της υπομονής". Αλλά ο βράχος δεν άντεξε το βάρος κι έσπασε και έγινε πέτρες και άμμος.

Στο τέλος ο Θεός κατάλαβε ότι έπρεπε να χαρίσει την υπομονή στον άνθρωπο. Από τότε ο άνθρωπος αν και αναστέναζε από τα βάσανα, άντεχε εξαιτίας της υπομονής που του χάρισε ο Θεός. Να γιατί οι άνθρωποι μπορούν να αντέχουν περισσότερο από το νερό, το δέντρο και τη πέτρα.

6: Μετράμε τους παππούδες

Παλαιολιθική Εποχή 200.000 – 7000 π.Χ.

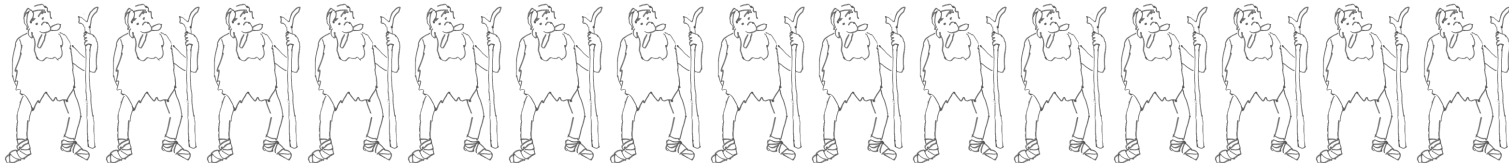
Νεολιθική εποχή 7000 - 3200 π.Χ

Εποχή Χαλκού 3200 - 1050 π.Χ.

Εποχή Σιδήρου 1.050 - 700 . π.Χ.

Από την Παλαιολιθική εποχή έχουν βρεθεί λίγα πέτρινα εργαλεία.

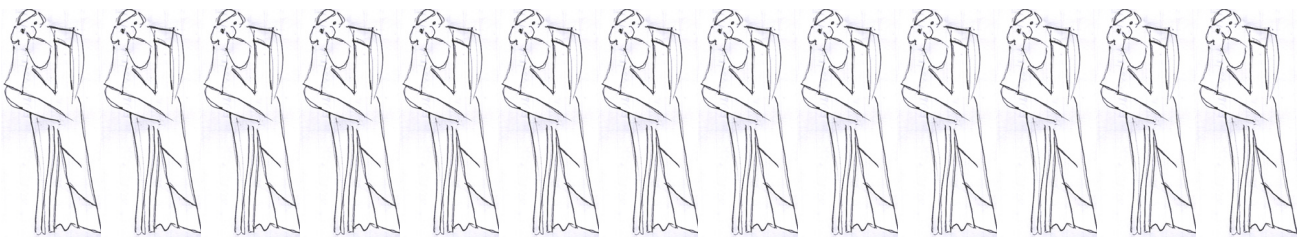
Την Νεολιθική εποχή δημιουργούνται τα πρώτα μικρά χωριά. (Παραδημή, Μικρό βουνί Σαμοθράκης)

Εγκατάσταση Ελλήνων 700 π.Χ. – 168

Οι Έλληνες κάνουν εμπόριο και χτίζουν αποικίες στη Θράκη

Χτίζουν τις πόλεις Άβδηρα και Μαρόνεια.

Υπολογίζω 3 παππούδες για κάθε 100 χρόνια!

Τα χωριά της
Νεολιθικής εποχής
υπάρχουν και την εποχή
του Χαλκού

Την εποχή του Σιδήρου
έρχονται και κατοικούν
Θρακικά φύλα.

Παλαιολιθική Εποχή: Πριν από...παππούδες

Νεολιθική εποχή Πριν από.....παππούδες

Εποχή Χαλκού Πριν απόπαππούδες

Εποχή Σιδήρου Πριν απόπαππούδες

Εγκατάσταση Ελλήνων Πριν από...παππούδες

Γράψε το όνομα του παππού σου

7: Στα αρχαία χρόνια

Την **Παλαιολιθική εποχή** στη Θράκη ζούσαν κυνηγοί σε σπηλιές και έφτιαχναν εργαλεία από πέτρα.

Σημάδια των ανθρώπων αυτών βρέθηκαν κοντά στον Άρδα ποταμό και στο Μακροπόταμο Ροδόπης.

Την **νεολιθική εποχή** οι άνθρωποι κατασκευάζουν σπίτια με πασσάλους χωμένους στο έδαφος, κλαδιά και πηλό. Φτιάχνουν εργαλεία από πέτρα ξύλο και κόκαλα. Είναι αγρότες και κτηνοτρόφοι.

Μάκρη (σπηλιά Κύκλωπα)

Στη Μάκρη οι άνθρωποι έφτιαχναν πέτρινα και κοκάλινα εργαλεία: βελόνες, μαχαίρια, αξίνες, τσεκούρια, γουδιά, και μυλόλιθους. Πήλινα δοχεία και αγαλματάκια
Αρκετά φρούτα και καρπούς: σύκα, αμύγδαλα, σταφύλια, φιστίκια, το σιτάρι, το κριθάρι, τη φάβα, τη φακή και άγριους καρπούς. Εξημερωμένα ζώα εντοπίστηκαν οστά προβάτων, κατσικιών και γουρουνιών

Άγιος Γεώργιος
Μαρώνειας.

-Μπορείς να φανταστείς με τι ασχολούνταν οι αρχαίοι κάτοικοι της Μάκρης; Θα σε βοηθήσουν τα εργαλεία τους.

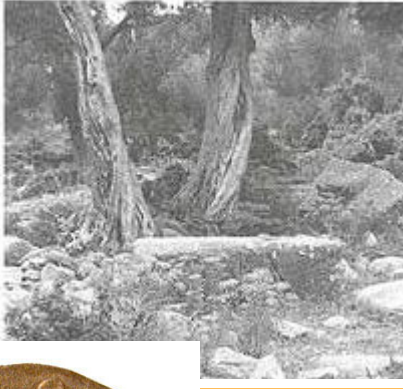
- Βρες πληροφορίες για τον Βρυχώ στη χώρα Σαμοθράκης, για τα Ρίζια Έβρου κοντά στον Άρδα ποταμό ,για την περιοχή Τσούκα Σαρακηνής στο Ν.Ροδόπης, για την Ακρόπολη Κρεμαστού Εργάνης,για το ύψωμα Μουργκάνα στο Νεοχώρι Σταυρούπολης.

Το 700 π.Χ. οι Έλληνες κατοίκησαν στη Θράκη. Έκαναν εμπόριο και γνώρισαν στους ντόπιους τη γλώσσα, τις συνήθειες και τη θρησκεία τους.

Σημαντικές περιοχές αυτή την εποχή είναι η Μαρόνεια τα Άβδηρα και η Σαμοθράκη.

Αρχαιολογικός χώρος Μαρόνειας

Άβδηρα.

Στη Θράκη δημιουργήθηκε ένα μεγάλο βασίλειο με μεγάλη δύναμη το οποίο ανέπτυξε φιλίες με τους Αθηναίους και Μακεδόνες. Ήταν το Βασίλειο των Οδρυσών το 500 π.Χ.

Το Βασίλειο της Μακεδονίας

Από το 342 π. Χ. οι Μακεδόνες βασιλιάδες Φίλιππος και Αλέξανδρος κατακτούν τη Θράκη. Αυτή την εποχή χτίζονται νέες πόλεις.

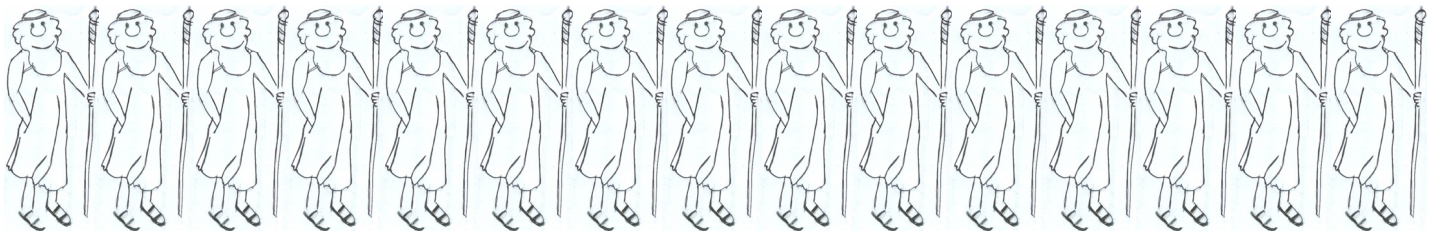
8. Ρωμαϊκά και.....

Ρωμαϊκή περίοδος 168 π.Χ - 342 μ.Χ

Την Ρωμαϊκή εποχή χτίζονται καινούργιες πόλεις

Βυζαντινή περίοδος 342 – 1453 μ.Χ

Βυζαντινή εποχή αρχίζει στη Θράκη τον 4^ο αιώνα. Μ. Κων/νος μεταφέρει την πρωτεύουσα της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας στην Κωνσταντινούπολη. Η Θράκη γίνεται έρος της Βυζαντινής αυτοκρατορίας.

Το βασίλειο των Οδρυσών υποτάχθηκε το 342 π.Χ. στο Μακεδονικό κράτος. Αργότερα το 168 π.Χ οι Ρωμαίοι κατακτούν τη Μακεδονία και παίρνουν το βασίλειο των Οδρυσών. Έτσι, το 46 μ.Χ η Θράκη γίνεται Ρωμαϊκή επαρχία.

Σεπτίμιος Σεβήρος (103-211μ.Χ.)

Οι Ρωμαίοι δεν αλλάζουν τη ζωή των κατοίκων

Την εποχή αυτή η Θράκη διοικείται από ένα συμβούλιο το «Κοινό των Ελλήνων της Θράκης». Οι Θρακικές πόλεις είναι ελεύθερες και οι Ρωμαίοι εκλέγουν μόνο τους άρχοντες.

Η εποχή των Ρωμαίων ήταν μια εποχή ειρήνης. Χτίστηκαν σημαντικές πόλεις και κατασκευάστηκαν δρόμοι. Αναπτύχθηκε η γεωργία και το εμπόριο.

-Ποιος ήταν ο Σεβήρος; Βρες στοιχεία και παρουσιάσέ τα στην τάξη σου.

Βυζαντινά χρόνια

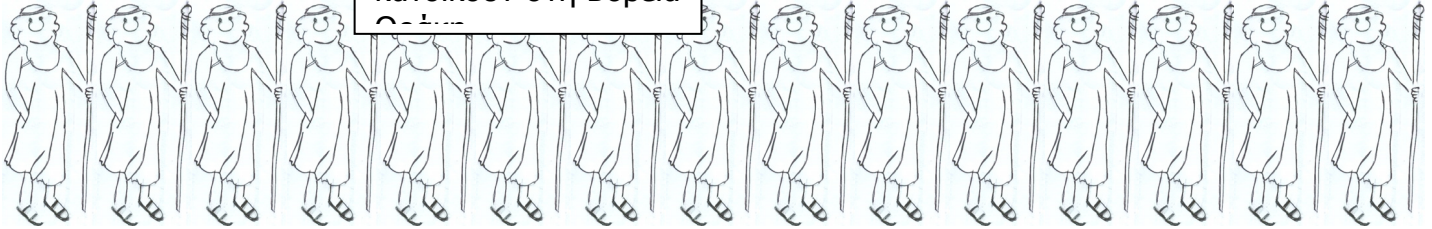
Η Ελληνική γλώσσα μιλιέται στη Θράκη

Ρωμαϊκή περίοδος Πριν από.....παππούδες

Συνεχείς πόλεμοι και επιδρομές όλη τη Βυζαντινή εποχή

Τον 6^ο και 7^ο αιώνα οι Βούλγαροι κατοικούν στη Βόρεια

Βυζαντινή περίοδος Πριν από.....παππούδες

Τον 6^ο και 7^ο αιώνα οι Βούλγαροι κατοικούν και ιδρύουν το κράτος τους στις βόρειες περιοχές της Θράκης.

Συνεχείς επιδρομές

Από τον 4ο αι. έως και τον 7ο αι., άλλοι λαοί κάνουν επιδρομές στη Θράκη. Είναι οι Γότθοι, οι Ούννοι, οι Αβαροσλάβοι και οι Βούλγαροι.

Τον 12^ο αιώνα η Θράκη, θα δεχτεί νέες επιδρομές από τους Νορμανδούς και τους Σταυροφόρους.

Τον 13ο και 14ο αιώνα δέχεται επιδρομές από Κουμάνους, Τατάρους, Καταλανούς και Τούρκους.

Μετά την κατάλυση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, από τους Φράγκους στα 1204, η Θράκη ονομάστηκε "Ρωμανία". Δύο αιώνες αργότερα και πιο συγκεκριμένα στο δεύτερο μισό του 14ου αιώνα, η Θράκη κατακτήθηκε από τους Οθωμανούς, οι οποίοι την ονόμασαν Ρουμελί ή Rumeli, δηλαδή "χώρα των Ρωμαίων". Το 1354, η Καλλιπολη και η γύρω περιοχή της κατακτώνται από τους Οθωμανούς Τούρκους και ολόκληρη η Θράκη περνά στην οθωμανική κυριαρχία.

-Ποιοι ήταν οι Νορμανδοί; Τι ξέρεις για τους Σταυροφόρους;

9: Η Οθωμανική περίοδος

Τουρκική κυριαρχία 1453 - 1920 μ.Χ

Οι Τούρκοι κατακτούν όλη τη περιοχή της Θράκης.

Το 1352 Οθωμανοί Τούρκοι κατακτούν τη Θράκη και κάνουν πρωτεύουσα την Αδριανούπολη.

Από το 15ο έως το 19ο αιώνα Έλληνες, Βούλγαροι και Τούρκοι ζουν χωρίς μεγάλα προβλήματα. Κάθε λαός έχει τη γλώσσα και τις παραδόσεις του. Ασχολούνται με τη γεωργία και τη κτηνοτροφία.

Το 1821 πολλές Ελληνικές περιοχές της Θράκης προσπαθούν να βοηθήσουν τον αγώνα των υπόλοιπων Ελλήνων.

Μετά το 1850 η Θράκη αρχίζει να προοδεύει. Πολλοί κάτοικοι ασχολούνται με βιοτεχνίες και εμπόριο. Χτίζονται πολλά νέα κτίρια που υπάρχουν μέχρι και

Απελευθέρωση 1920 μ.Χ

Σύγχρονη εποχή

Το 1920 ο Ελληνικός στρατός ελευθερώνει τη Δυτική Θράκη.

Το 1923 η Θράκη μοιράζεται στην Ελλάδα, την Βουλγαρία και την Τουρκία

Τουρκική περίοδος Πριν από.....παππούδες

Το 1821 οι πόλεις επαναστατούν. Η ελευθερία όμως θα αργήσει.

Το 1456 η Σαμοθράκη έπεσε στα χέρια των Τούρκων. Πολλοί κάτοικοι οδηγήθηκαν στην Κωνσταντινούπολη κι' από τότε το νησί απόμεινε φτωχό. Μόνο στα τέλη του 18ου αιώνα και στις αρχές του 19ου θα παρουσιάσει μικρή ευημερία και αύξηση του πληθυσμού. Η κατάσταση όμως αυτή άλλαξε με την Επανάσταση του 1821. Το φθινόπωρο του 1821 ο Καρά Αλής, υποναύαρχος τότε του τουρκικού στόλου, χτύπησε τη Σαμοθράκη. Η μικρή αντίσταση των λίγων και πρόχειρα οπλισμένων Σαμοθρακιτών δεν μπόρεσε να σταματήσει τους πολυάριθμους Τούρκους, που σε λίγες ώρες έγιναν κύριοι της Χώρας, της πρωτεύουσας του νησιού.

Τα προηγούμενα χρόνια πολλοί κάτοικοι έφευγαν σε άλλες χώρες για να εργαστούν

Τα τελευταία τριάντα χρόνια υπάρχει στη Θράκη μεγάλη πρόοδος και γίνονται μεγάλα έργα.

Μέχρι το 1974 πολλοί κάτοικοι έφευγαν για να δουλέψουν σε άλλες χώρες.

Σήμερα η Θράκη προοδεύει. Υπάρχει Πανεπιστήμιο και πολλές βιομηχανίες.

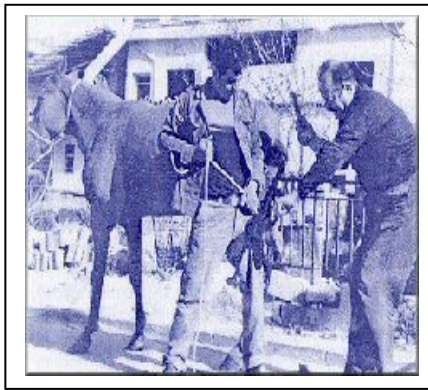
Απελευθέρωση Πριν απόπαππούδες

Σύγχρονη εποχή

10. Άνθρωποι και παραδοσιακά επαγγέλματα στη Θράκη

Στην ελληνική Θράκη σήμερα, εκτός από τον χριστιανικό πληθυσμό, κατοικούν και μουσουλμάνοι. Τους μουσουλμάνους της Θράκης αποτελούν Ρωμά (Αθίγγανοι) και Πομάκοι. Παλιοί κάτοικοι της Θράκης είναι και οι Αρμένιοι. Τα τελευταία 10 χρόνια στον πληθυσμό της Θράκης προστέθηκαν οι παλινοστούντες ομογενείς Έλληνες από την Ρωσία.

Στη Θράκη παιδιά συναντάμε επαγγέλματα που χάνονται και λαϊκούς τεχνίτες που κατασκευάζουν πολύ όμορφα πράγματα. Εδώ συναντάμε καλαθοπλέκτες, καρεκλάδες, ξυλογλύπτες, σαμαράδες, κεντήστρες κ.λπ.

πεταλωτής

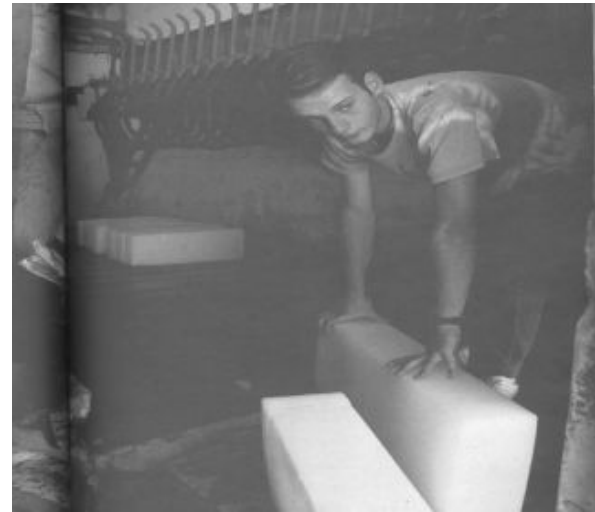

υφάντρα

γανωματής

-Μπορείς να φέρεις φωτογραφίες από τα επαγγέλματα που χάνονται και να τα δείξεις στη τάξη σου και να συζητήσεις γύρω από αυτά;

καλαθοπλέχτρες

παγοπώλης

Ο Γιώργος και Βαρβάρα βρήκαν μια ενδιαφέρουσα πληροφορία για το επάγγελμα του καλαθοπλέκτη.

Στις Βυζαντινές εικόνες βλέπουμε την εξέλιξη της καλαθοποιίας. Τον 11ο αιώνα περίπου, εμφανίζονται οι πρώτοι Ρωμά (Αθίγγανοι). Αυτοί θα ασχοληθούν με το πλέξιμο καλαθιών και με άλλα επαγγέλματα. Μερικά καλάθια είναι ίδια με αυτά που χρησιμοποιούνταν στη βυζαντινή Θράκη. Η καλαθοπλεκτική ασκούνταν από πλανόδιους αλλά και εγκατεστημένους Ρωμά, τους οποίους συναντούμε μέχρι σήμερα. Σαν υλικά χρησιμοποιούνται τα κλαδιά της ιτιάς (για τα διακοσμητικά καλάθια), η λυγαριά, το καλάμι και το ξύλο φουντουκιάς.

-Βρες κλαδιά και φέρε τα στην τάξη σου για να πλέξετε όλοι μαζί καλάθια.

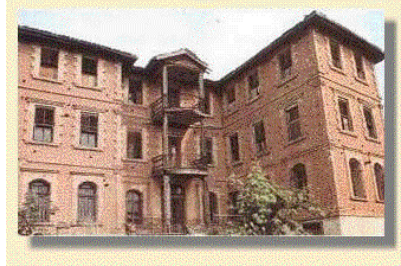
11. Θρακιώτικα σπίτια και λαϊκός πολιτισμός

Τα παραδοσιακά θρακιώτικα σπίτια είναι πολύ όμορφα, καλαίσθητα και επιβλητικά. Παράλληλα, όμως συναντάμε και την παλιότερη παράδοση. Στα πεδινά υπάρχουν αγροτικά μονόροφα σπίτια που είναι απλά και έχουν χαγιάτι. Στα ορεινά χτίζονται διώροφα σπίτια με ημιυπαίθριους κλειστούς χώρους.

Τα παλαιότερα και νεότερα αρχοντόσπιτα αναπτύσσουν με πληρότητα την, αρχιτεκτονική της εποχής, ανάλογα με την οικονομική και πνευματική άνθηση. Τέλος, στη Θράκη συναντάμε και σημαντικά βιοτεχνικά κτίρια.

σπίτι στην Ξάνθη

Κουκουλόσπιτο- Αρχοντικό Μπρίκα

Ξάνθη. **Αρχοντόσπιτα καπνεμπόρων**, 19ος αι.

Στη Θράκη γίνονται πολλές εκδηλώσεις και πανηγύρια (με αφορμή τις εορτές των Αγίων). Οι εκδηλώσεις αυτές περιλαμβάνουν χορό, μουσική, φαγητό, πειράγματα, μεταμφιέσεις, κ.λ.π. Σήμερα μπορεί κανείς να βρεθεί σε τέτοια δρώμενα (*Κιοπέκ μπέης - Σκυλοδευτέρα, Γιορτή Μπάμπως, Τζαμάλα*). Γνωστά είναι τα *Αναστενάρια* και ο *Καλόγερος* των Κωσιτιλήδων.

Η Βαρβάρα και η Μάρω έψαξαν και βρήκαν τι ήταν τα *Αναστενάρια* και ο *Καλόγερος*

Τα *Αναστενάρια* είναι τελετή πυροβασίας που τη συναντάμε στις 21 Μαΐου, στη γιορτή των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης. Στις μέρες μας τελούνται από Οι αναστενάρηδες πιστεύουν ότι ο Άγιος έχει τη δύναμη να προκαλέσει αλλά και να θεραπεύσει πολλές ασθένειες.

Ο *Καλόγερος* είναι αποκριάτικο έθιμο που συμβολίζει το θάνατο και την Ανάσταση. Το πρωί της Τυρινής Δευτέρας, ο Καλόγερος (καλός γέρος), που είναι ένας άντρας με στολή ζώου μαζί με άλλα μέλη της ομάδας, επισκέπτονται όλα τα σπίτια του χωριού, όπου εύχονται καλή σοδειά. Ακολουθεί μιμητικό όργωμα και σπορά με ευχές. Μετά σκοτώνεται συμβολικά ο Καλόγερος και ξαναζωντανεύει αφού τον ρίξουν στο νερό.

Φωτογραφίες από το έθιμο του Καλόγερου

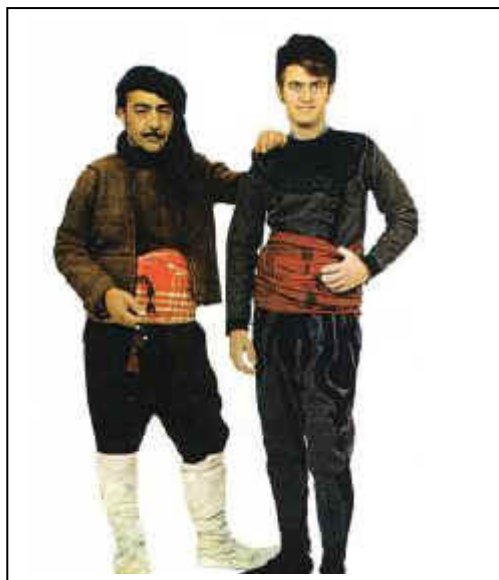
-Ψάξε και βρες ήθη και έθιμα του τόπου σου. Έχεις πάει σε πανηγύρι; Δηγήσου στην τάξη πώς πέρασες.

12. Θρακιώτικο γλέντι

Στη Θράκη συναντάμε όμορφους χορούς και τραγούδια.

Μουσικά όργανα που βλέπομε σε γιορτές και πανηγύρια είναι πολλά, όπως η μάσα, το ούτι, ο ζουρνάς, το νταούλι, το λαγούτο, το τουμπελέκι, το κλαρίνο, η λύρα και άλλα.

Η Βαρβάρα, ο Νίκος, η Μάρω και ο Γιώργος έκαναν μια λίστα με τα θρακιώτικα όργανα για να τα μάθετε και σεις.

ΜΕΡΙΚΑ ΜΟΥΣΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

ΜΑΣΑ (ΜΑΣΙΑ) Ρυθμικό κρουστό όργανο της Θράκης.

ΟΥΤΙ Έγχορδο λαϊκό μουσικό όργανο δημοφιλές στους ανατολικούς λαούς, και ιδιαίτερα στους Άραβες και τους Τούρκους. Η ονομασία του προέρχεται από το αραβικό al oud= ξύλο. Έχει πέντε διπλές χορδές και ηχείο σε σχήμα αχλαδιού.

ΖΟΥΡΝΑΣ Ξύλινο πνευστό μουσικό όργανο που μοιάζει με το κλαρίνο ή τον αυλό. Λέγεται και καραμούζα ή πίπιζα.

ΝΤΑΟΥΛΙ δημοτικό όργανο. Λέγεται και ταβούλι ή νταβούλι.

ΚΛΑΡΙΝΟ Πνευστό μουσικό όργανο.

ΤΟΥΜΠΕΛΕΚΙ Αποτελείται από πήλινο ηχείο του οποίου το στόμιο κλείνεται με δέρμα κατσίκας ή γαϊδάρου. Παίζεται με τα δάχτυλα.

ΛΑΟΥΤΟ ΚΑΙ ΛΑΓΟΥΤΟ Ένα από τα παλαιότερα έγχορδα όργανα, με ηλικία περίπου 4.000 ετών, πρόδρομος της κιθάρας και του βιολιού.

ΤΖΑΜΑΡΑ Ξύλινο ρυθμικό κρόταλο της Θράκης.

ΛΥΡΑ Έγχορδο μουσικό όργανο σε σχήμα αχλαδιού, με τρεις χορδές.

-Ψάξε και σύ και βρες μουσικά όργανα από τον τόπο που ζεις και αν μπορείς φέρε κάποια στη τάξη να τα δείξεις και να τα παίξετε.

Αποχαιρετιστήριο γεύμα!

Παιδιά σήμερα έχουμε
Χοιρινό με λάχανο και τουρσί,
Λαχανοντολμάδες,
Κοτόπουλο με τραχνά και
Κοτόπουλο με πλιγούρι,
Φασόλια με λάχανο ή τουρσί

Το τραπέζι έχει και νόστιμο
τουλουμοτύρι,
κασέρι,
μυζήθρα,
γιαούρτι και κοπανιστή.

Στο θρακιώτικο τραπέζι βρίσκουμε
ζυμωμένο ψωμί.
Έχουμε επίσης καβουρμά,
Τραχανά,
Σφούγγα
Σαρμά

Μετά το φαγητό έχουμε ωραία
γλυκά:
Χαλβά,
Μπακλαβά σουσαμένιο,
Μιλινάκια,
Στριφή κολοκυθόπιτα,
Σαραγλί και
Λαγγίτες

Στριφή κολοκυθόπιτα

Βέβαια ένα αποχαιρετιστήριο γεύμα
έχει και μουσική και χορό. Είναι εδώ τα
όργανα και οι μουσικοί. Όποιος θέλει
μπορεί να χορέψει και να τραγουδήσει.
Έχουν έρθει οι μουσικοί με λαγούτα,
βιολιά, τουμπερλέκια και λύρα. Φοράνε
και ωραίες φορεσιές. Όμορφα είναι και
τα μεταξωτά μαντήλια τους. Σίγουρα τα
πήραν από το Σουφλί που είναι γνωστό
για τη σηροτροφία του.

Από το γεύμα δεν λείπει το καλό κρασί
και οι σαλάτες

Η Βαρβάρα, ο Νίκος, ο Γιώργος και η Μάρω έμαθαν και μια θρακιώτικη συνταγή. Πρέπει να τη δοκιμάσουμε!!!

ΣΟΥΡΒΑΝ ΚΕΦΤΕΔΕΣ

Υλικά: 1 κιλό κιμά

1 φέτα μπαγιατίτικο ψωμί, μουλιασμένο
αλάτι, πιπέρι μαύρο, κύμινο

1 κουτάλι τοματοπολτού διαλυμένο

1 κιλό κρεμμύδια

3 κουταλιές βούτυρο

3 –4 αυγά χτυπημένα με πιρούνι

Εκτέλεση: Ζυμώνουμε τον κιμά με το ψωμί και τα μπαχαρικά και πλάθουμε τους κεφτέδες. Κόβουμε τα κρεμμύδια σε φέτες και τα ζεματούμε σε βραστό νερό για 1 λεπτό περίπου. Τα αδειάζουμε σε σουρωτήρι και τα αφήνουμε να στραγγίσουν. Τα βάζουμε στη συνέχεια στο ταψί μαζί με τον τοματοπολτό διαλυμένο σε 1 ποτήρι νερό και το βούτυρο. Αλατοπιπερώνουμε το μίγμα. Αραδιάζουμε από πάνω τους κεφτέδες, τους περιχύνουμε με τα χτυπημένα αυγά και βάζουμε το ταψί στον φούρνο, σε 200 βαθμούς Κελσίου για περίπου μια ώρα.

Παιδιά στη Θράκη
δοκιμάσαμε απίθανα
φαγητά. Μάθαμε και πώς
μπορούμε να φτιάξουμε
σουρβάν κεφτέδες.

-Ψάξε και βρες κι άλλες συνταγές και φτιάξε μία για τη τάξη σου.

- Εδώ τέλειωσε το ταξίδι στη γη που έζησε ο Ορφείας, αλλά και ο Δημόκριτος και ο Πρωταγόρας. Αναζήτησε πληροφορίες για τους δύο τελευταίους, θα γνωρίσεις έτσι ακόμα περισσότερα για τη Θράκη και για την Ελλάδα.

Ενδεικτικό Λεξιλόγιο

Αβαθής
Ανθρωπόμορφα αγγεία
Αποικίες
Απολιθωμένος
Απομονωμένος

Βασίλειο
Βιότοπος
Βυζαντινή εποχή

Δέλτα
Δημοφιλής
Διακοσμητικός

Ειδώλια
Εκβάλλω
Έλος
Επιβλητικός
Επιδρομή
Ενημερία
Ευρήματα
Εύφορος

Ημυπαίθριος

Καβείρια Μυστήρια
Κάθοδος
Καλαθοπλεκτική
Καλαίσθητος

Λαϊκός Πολιτισμός
Λιμνοθάλασσα

Νεολιθική εποχή
Νορμανδοί

Οθωμανοί
Οικισμός
Όρμος
Οροσειρά
Ορφέας

Οστέινα εργαλεία

Παλαιολιθική εποχή
Πολιτισμός
Προοδεύω

Ρωμαϊκή περίοδος

Σηροτροφία
Σφοντύλια

Υγροβιότοπος

Χαγιάτι

Πνευματική άνθιση

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Wilcken Ul., Αρχαία Ελληνική Ιστορία, Εκδόσεις Παπαζήση, 1976.

Βουλή των Ελλήνων, Θράκη 2000, 80 χρόνια από την ενσωμάτωση στην Ελλάδα, Οδηγός της Έκθεσης, Βουλή των Ελλήνων, Αθήνα 2000.

Γρέιβς Ρ., Οι Ελληνικοί Μύθοι, Αθήνα, εκδόσεις Κάκτος, τ.1-2, 1998.

Δετοράκης Θ., Ιστορία της Κρήτης, Ηράκλειο, 1990.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα, 1971

Κόκκινος Δ.Α., Ιστορία της Νεωτέρας Ελλάδας, Αθήνα, Μέλισσα.

Κυριακίδης Στ., Περί την ιστορίαν της Θράκης, Ι.Μ.Χ.Α., Θεσσαλονίκη 1960.

Παναγιωτάκης, Ν.Μ. (επιμ.), Κρήτη, Ιστορία και Πολιτισμός, τ. 1-2, Σύνδεσμος Τοπικών Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων Κρήτης, Κρήτη, 1988.

Region of Crete, A Journey in Nature and Culture, Heracleon, Typokreta, 2002.